

Πανεπιστήμιο Αθηνών
Εργαστήριο Ευρωπαϊκής
Ενοποίησης και Πολιτικής
(ΕΕΕΠ)
eeep.pspa.uoa.gr
Email: newsletter_eeep@pspa.uoa.gr
Τηλ: 2103689535.

Ελληνικό Κέντρο
Ευρωπαϊκών Μελετών

Ενημερωτικό Δελτίο

για τις

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Τεύχος 40, Μάιος 2008.

ΚΩΔΙΚΟΣ: 6029

Πάνος Καζάκος, «Δέκα χρόνια ευρώ»	3
Επισκόπηση	4
- Συνθήκη της Λισσαβώνας	
- Διάφορα	
- Κείμενο τεκμηρίωσης: Η αντίδραση της Ε.Ε. στην κρίση της Τουρκίας	
Φάκελος: Ευρώ: δέκα χρόνια μετά.	9
Παρακολούθηση των εκθέσεων διεθνών οργανισμών, μη κυβερνητικών οργανώσεων και της επιστημονικής έρευνας για την ελληνική οικονομία και την Ε.Ε.	20
- «Ωρίμανση: έκθεση για την ευρωζώνη»	
Τύπος	23
- Ελληνικός	
- Ξένος	
Τεκμηρίωση	25
- Α. ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ	
Π. Καζάκος, «Ετοιμη για το μέλλον; η Ευρώπη μετά την αναθεώρηση των Συνθηκών».	
- Β. Επισκόπηση Έρευνας.	
- Γ. Τεκμηρίωση.	
Εκδηλώσεις	29

**ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΕΕΕΠ)**

**Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης
Τομέας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών**

Το Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής (ΕΕΕΠ) ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 2002 στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Το Εργαστήριο έχει ως αποστολή ανάμεσα σε άλλα:

- τη συστηματική παρακολούθηση, ανάλυση, ερμηνεία και αξιολόγηση των εξελίξεων στον Ευρωπαϊκό χώρο,
- τη συνεργασία και ανταλλαγή επιστημονικών γνώσεων με άλλα ακαδημαϊκά ή ερευνητικά ιδρύματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό και
- τη συμμετοχή σε εθνικά, κοινοτικά ή διεθνή προγράμματα

Διευθυντής Εργαστηρίου: Καθηγητής Πάνος Καζάκος

Υπεύθυνη Ερευνητικής και Διαχειριστικής Στήριξης Εργαστηρίου: Κλεοπάτρα Ματσουκά

Επιστημονικό Συμβούλιο: Π. Κ. Ιωακειμίδης, Π. Καζάκος, Ν. Μαραβέγιας, Μ. Τσινισιζέλης, Λ. Τσούκαλης, Κ. Υφαντής, Ι. Υφαντόπουλος, Π. Βαρβαρούσης, Σ. Βέρνυ, Ε. Δούση, Κ. Μπότσιου

Με το Εργαστήριο συνεργάζονται επίσης μέλη ΔΕΠ άλλων Πανεπιστημίων

**ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
(ΕΚΕΜ), Ξενοφώντος 4, 105 57 Αθήνα**

Το Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών ιδρύθηκε το 1988 ως ανεξάρτητο ερευνητικό κέντρο, θεσμικά εποπτευόμενο από το Υπουργείο Εξωτερικών. Κύρια αποστολή του είναι η μελέτη και έρευνα των θεμάτων της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και γενικότερα του Ευρωπαϊκού χώρου και αυτών που συνδέονται με τη συμμετοχή και το έργο της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και των γενικότερων θεμάτων της Ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Στην τρέχουσα περίοδο, το Ε.Κ.Ε.Μ. αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στα θέματα της διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη συζήτηση για το "Μέλλον της Ευρώπης" και την Ευρωπαϊκή Συνταγματική Συνθήκη, την ανάπτυξη της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ), την ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας, τις εξωτερικές θεσμικές σχέσεις της Ένωσης, καθώς και γενικότερα την προσαρμογή της Ελλάδας στο μεταβαλλόμενο ευρωπαϊκό περιβάλλον. Επιπλέον στις ερευνητικές προτεραιότητες του Ε.Κ.Ε.Μ. εντάσσονται σταδιακά και ζητήματα γενικότερης διεθνούς πολιτικής, όπως οι διατλαντικές σχέσεις, οι προοπτικές της διεθνούς οικονομίας, καθώς και ζητήματα διεθνούς και περιφερειακής ασφάλειας.

Μηνιαία Έκδοση

Ιδιοκτήτης: Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα

Εκδότης: Πάνος Καζάκος, Διευθυντής Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής
Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα

Επιστημονικός Υπεύθυνος Δελτίου: Καθηγητής Π. Κ. Ιωακειμίδης

Συντακτική ομάδα: Δρ. Άννα Βαλλιανάτου (υπεύθυνη σύνταξης), Κλεοπάτρα Ματσουκά.

Στο τεύχος αυτό συνεργάστηκε επίσης η Μάρω Λαγκαδινού.

Για τυχόν παρατηρήσεις και σχόλια: 2103689535, newsletter_eeep@pspa.uoa.gr

Η έκδοση γίνεται σε συνεργασία με το Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών (ΕΚΕΜ).

Πάνος Καζάκος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, Διευθυντής ΕΕΕΠ.

«Δέκα χρόνια ευρώ».

Με αφορμή τη συμπλήρωση δεκαετίας από την ημέρα που συμφωνήθηκε η εισαγωγή του ευρώ, μπορούμε να προχωρήσουμε σε ένα πρώτο απολογισμό των εξελίξεων που εν μέρει προκάλεσε. Η Ελλάδα, μαζί με μερικές άλλες χώρες μέλη έχει τα δικά της ιδιαίτερα προβλήματα που οφείλονται στη μειούμενη ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Αλλά, η εναλλακτική λύση, που θα ήταν η επιστροφή στη δραχμή και η προσφυγή στις υποτιμήσεις, βαρύνεται σύμφωνα με την επικρατούσα άποψη με περισσότερα προβλήματα και αβεβαιότητες από όσο η παραμονή μας στην ευρωζώνη.

Αναμφίβολα η εισαγωγή του ευρώ ήταν μια απόφαση με πολλούς κινδύνους. Οι υποστηρικτές του το θεωρούσαν αναγκαίο για να ολοκληρωθεί η εσωτερική αγορά. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε συνοψίσει την άποψη αυτή το 1992 σε μια έκθεση με τον τίτλο «one market, one money». Αλλά, τα οικονομικά επιχειρήματα συμπλήρωναν πολιτικές προσδοκίες. Μερικοί ακαδημαϊκοί και πολιτικοί έβλεπαν το ευρώ ως ένα ακόμη βήμα για την οικοδόμηση μιας ομοσπονδιακής Ευρώπης.

Η οικονομική λογική, στην οποία στηρίχθηκε το ευρώ αμφισβητήθηκε από πολλούς. Ένα θεμελιώδες πρόβλημα παρουσίαζε η προοπτική ενιαίων επιτοκίων σε ολόκληρη την ευρωζώνη. Ένα άλλο, ότι η ευρωζώνη δεν ικανοποιούσε τις απαιτήσεις μιας «άριστης νομισματικής περιοχής».

Αλλά το βήμα έγινε. Ως σήμερα διάφορες εμπειρικές έρευνες έδειξαν ότι η καθιέρωση του ευρώ συνέβαλε στην αύξηση του εμπορίου αν και όχι στην κλίμακα που προσδοκούσαν αρχικά. Σπουδαιότερο είναι όμως ότι το ευρώ βελτίωσε συνολικά το μακροοικονομικό περιβάλλον των επιχειρήσεων, εξάλειψε το πιθανό ή δυνητικό ρίσκο συναλλαγματικών κρίσεων και μείωσε την «τρωσιμότητα» μικρών ιδίως χωρών σε κερδοσκοπικές κινήσεις των κεφαλαίων. Τις επιπτώσεις αναλύει η Επιτροπή σε ειδική έκθεση που μόλις δημοσιεύθηκε [COM (2008) 238 final]. Το συμπέρασμά της: Η Ευρωζώνη έχει γίνει ένας πόλος σταθερότητας για την Ευρώπη και τον κόσμο.

Αλλά, φυσικά, η ιστορία δεν τέλειωσε. Τα κράτη μέλη της ευρωζώνης αντιμετωπίζουν σειρά ολόκληρη παλαιών και νέων «προκλήσεων»:

- Ο ρυθμός αύξησης της παραγωγικότητας υποχωρεί στην ευρωζώνη(!),
- οι διαφορές μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τον πληθωρισμό είναι επίμονα μεγάλες,
- άλλες δυσμενείς εξελίξεις (κλιματική αλλαγή, τιμές πετρελαίου, δημογραφία) πιέζουν επίσης την ικανότητα για ανάπτυξη της ευρωζώνης.

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων η Επιτροπή προτείνει διάφορα μέτρα- μια δική της εκδοχή της «οικονομικής διακυβέρνησης». Η σπουδαιότερη ίσως δέσμη συνίσταται στην ενίσχυση του συντονισμού των διαρθρωτικών πολιτικών (μεταρρυθμίσεων) μέσω της «ευρωομάδας» που πλέον καθιερώθηκε επίσημα με τη Συνθήκη της Λισαβόνας(2007). Οι διαρθρωτικές προσαρμογές (που δεν εξαντλούνται στο άνοιγμα των αγορών) θεωρούνται κρίσιμης σημασίας για τη μακροοικονομική σταθερότητα, τη μεγέθυνση και απασχόληση στην Ευρώπη.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΩΝΑΣ

Το δημοψήφισμα της Ιρλανδίας: μια σκόπελος για τη νέα Συνθήκη της Ε.Ε.¹

Το Ιρλανδικό δημοψήφισμα για την επικύρωση της Συνθήκης της Λισσαβώνας θα λάβει χώρα στις 12 Ιουνίου 2008. Ο Ιρλανδός Ευρωπαίος Επίτροπος Charlie McCreevy υποστήριξε ότι δεν είναι εύκολο για την Ιρλανδία να προωθήσει στο λαό της το κείμενο της Συνθήκης ελλείψει χειροπιαστών κερδών για το λαό. Τόσο τα κυβερνητικά κόμματα, το Fianna Fail και το Progressive Democrats, όσο και τα κόμματα της αντιπολίτευσης Labour και Fine Gael καλούν το εκλογικό σώμα να ψηφίσει υπέρ της Συνθήκης. Από τα κοινοβουλευτικά κόμματα, μόνο το κόμμα Sinn Fein απορρίπτει ανοιχτά τη Μεταρρυθμιστική Συνθήκη. Ο Ε. Επίτροπος υποστήριξε ότι επιχειρήματα όπως ότι η Συνθήκη θα βελτιώσει την κατάσταση ή ότι θα δώσει στην Ιρλανδία μεγαλύτερο λόγο χάρη σε μια καλύτερα οργανωμένη δομή της Ε.Ε. δεν έχουν τόσο αντίκτυπο όσο θα είχε η εξασφάλιση μεγαλύτερης οικονομικής ενίσχυσης από την Κοινή Αγροτική Πολιτική ή από τα διαρθρωτικά ταμεία. Στο παρελθόν η Ιρλανδία είχε σημαντικά οφέλη από την αγροτική πολιτική της Ε.Ε. καθώς και από τη βοήθεια που προοριζόταν για τις φτωχές αγροτικές περιοχές. Αυτό σε συνδυασμό με την πρόσβαση στην εσωτερική αγορά κατέστησε τη χώρα ένα από τα πλουσιότερα κράτη μέλη της Ε.Ε. Επισημαίνεται, όμως, ότι παρόλη τη

¹ Η Επισκόπηση αντλεί τις πληροφορίες της από διάφορα ευρωπαϊκά news agencies και think tanks όπως είναι ο Euobserver, το Euractive και το Ceps καθώς και από τον ελληνικό και ξένο τύπο.

θετική στάση της Ιρλανδίας απέναντι στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, η χώρα ανησυχεί για μια σειρά ευαίσθητων θεμάτων που περιλαμβάνονται στη Συνθήκη. Στην Ιρλανδία εκφράζεται ο φόβος ότι η χώρα θα βρεθεί «σε μειονεκτική θέση στον τομέα των αστυνομικών και δικαστικών υποθέσεων, όταν οι αποφάσεις λαμβάνονται με ειδική πλειοψηφία».

Τώρα η Ιρλανδία βρίσκεται σε μια άβολη θέση καθώς είναι η μόνη χώρα που θα πραγματοποιήσει δημοψήφισμα για τη Συνθήκη της Λισσαβώνας. Η αρνητική έκβαση του δημοψηφίσματος θα ήταν καταστροφική για την Ευρώπη, υποστηρίζουν οι Dominik Hierlemann και Christian Heydecker σε μελέτη που εκπονήθηκε από το γερμανικό ινστιτούτο Bertelsmann Stiftung². Όπως επισημάνθηκε, ο λαός της Ιρλανδίας αισθάνεται σημαντική πίεση σχετικά με την έκβαση της ψηφοφορίας. Εάν υπήρχε μεγάλη συμμετοχή, δε θα υπήρχε το ίδιο συναίσθημα. Επιπλέον, η Συνθήκη της Λισσαβώνας, ένα μείγμα από τις υπάρχουσες Συνθήκες μαζί με μια σειρά πρωτοβουλιών, πρωτοκόλλων και εξαιρέσεων δεν είναι προσιτή και κατανοητή στο λαό. Επιπλέον, σύμφωνα με έρευνες, το μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων παραμένουν αναποφάσιστοι (47%), γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε μικρότερη συμμετοχή. Στη πολιτική μνήμη όλων υπάρχει το γεγονός ότι στην πρώτη ψηφοφορία για τη Συνθήκη της Νίκαιας το 2000 υπήρξε μικρή συμμετοχή (34,8%). Το όχι της πρώτης

² D. Hierlemann & C. Heydecker, "Green Light from the Emerald Isle? Ten Questions and Answers about Ireland", spotlight Europe, Bertelsmann Stiftung 2008/05 –Μάιος 2008.

ψηφοφορίας μετατράπηκε στη δεύτερη ψηφοφορία με τη συμμετοχή να φτάνει το 48,5%. Ο Charlie McCreevy δε σχολίασε σχετικό ερώτημα για το τί σημαίνει ένα ενδεχόμενο όχι της Ιρλανδίας για την Ευρώπη, με ορισμένους αναλυτές να προτείνουν ότι αυτό θα έβαζε την Ε.Ε. σε μια νέα πολιτική κρίση.

Εν τω μεταξύ, οι Ιρλανδοί πολιτικοί έχουν εκφράσει τη δυσαρέσκειά τους έναντι της γαλλικής κυβέρνησης για τη δήλωση της ότι σχεδιάζει να εισαγάγει αρχές αξιολόγησης των εταιρικών φόρων, περιγράφοντας την πρόταση ως «άκαιρη, άχρηστη και ακατάλληλη». Επιπλέον, η παραδοσιακά ουδέτερη Ιρλανδία ανησύχησε από τη γαλλική πρωτοβουλία στον τομέα της ευρωπαϊκής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας. Αυτή η ανησυχία ήταν ένας σημαντικός παράγοντας στην απόφαση της κυβέρνησης να προγραμματίσει το δημοψήφισμα πριν από την ανάληψη της Προεδρίας της Ε.Ε. από τη Γαλλία, τον Ιούλιο του 2008. Επιπλέον, οι τρέχουσες διαπραγματεύσεις στον ΠΟΕ προκαλούν ανησυχία στους Ιρλανδούς αγρότες που έχουν απειλήσει να καταψηφίσουν το δημοψήφισμα. Η μελέτη του Bertelsmann Stiftung προτείνει ορισμένες εναλλακτικές λύσεις για την Ε.Ε. σε περίπτωση που η Συνθήκη απορριφθεί από τον ιρλανδικό λαό.

- Να ζητηθεί η σύμφωνη γνώμη των Ιρλανδών μεταγενέστερα, αφού περάσει το κατάλληλο χρονικό διάστημα.
- Να τροποποιηθεί η Συνθήκη.
- Να προταθούν νέες εξαιρέσεις για την Ιρλανδία.
- Να εγκαταλειφθεί η προσπάθειά της Ε.Ε. για συνολικές μεταρρυθμίσεις της Συνθήκης.

Η πρόταση του A. Lamassoure για τη διαδικασία εκλογής του μόνιμου Προέδρου.

Υπενθυμίζεται ότι δύο νέες θέσεις πρόκειται να δημιουργηθούν στο πλαίσιο της Συνθήκης της Λισσαβώνας: ο μόνιμος πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και ο Ύπατος Εκπρόσωπος για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας. Οι νέες θέσεις θα θεσμοθετηθούν μόλις επικυρωθεί η Συνθήκη και από τα 27 κράτη μέλη. Ο Γάλλος ευρωβουλευτής Alain Lamassoure πρόκειται να υποβάλει πρόταση για ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τον καθορισμό των διαδικαστικών βημάτων για την εκλογή του μόνιμου Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Ανεξάρτητα από το ποιος θα είναι ο νέος πρόεδρος, ο Alain Lamassoure δήλωσε ότι δεν αναμένει μεγάλες εκπλήξεις. Εξέφρασε την αντίθεσή του να ανατεθούν αυτές οι δύο θέσεις πίσω από κλειστές πόρτες ή κατά τη διάρκεια τηλεφωνικών συνδιαλέξεων, όπως συνήθως είναι η περίπτωση κατά την επιλογή του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Τα διαδικαστικά βήματα που προτείνει είναι τα ακόλουθα: πρώτον, οι υποψηφιότητες να ανακοινωθούν, μεταξύ 15 Δεκεμβρίου 2008 και 15 Ιανουαρίου 2009, εφόσον έχει επικυρωθεί η Συνθήκη της Λισσαβώνας από όλες τις χώρες. Στη συνέχεια οι υποψήφιοι να πραγματοποιήσουν την προεκλογική τους εκστρατεία. Το επόμενο βήμα θα είναι μια τηλεοπτική αναμέτρηση των υποψηφίων για το μελλοντικό μόνιμο πρόεδρο της Ε.Ε. Ο κορυφαίος Γάλλος ευρωβουλευτής προτείνει οι ερωτήσεις να τίθενται από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων των 27 χωρών της Ε.Ε. Κάθε υποψήφιος θα έχει δύο ή τρεις ώρες για να απαντήσει σε ερωτήσεις σχετικά με το πώς βλέπει το ρόλο του και τι είδους σχέσεις σκοπεύει να έχει με άλλους ευρωπαϊκούς και εθνικούς φορείς. Για τη θέση του επόμενου προέδρου της

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο Alain Lamassoure προβλέπει ένα διαφορετικό είδος συζήτησης. Καταρχήν, οι πολιτικές ομάδες θα πρέπει να υποδείξουν ποιον υποψήφιο στηρίζουν πριν από τον Μάρτιο του 2009, και στη συνέχεια, οι δημοσιογράφοι θα πρέπει να οργανώσουν τηλεοπτικές συζητήσεις με τον ίδιο τρόπο όπως και στην προεκλογική περίοδο της εθνικής πολιτικής σκηνής. Ο Γάλλος ευρωβουλευτής υποστήριξε ότι δεν γνωρίζει ποια είναι η αντίδραση του Γάλλου Προέδρου Nicolas Sarkozy στις ιδέες του. Πρόσθεσε ότι δεν αναμένεται οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων να ταχθούν υπέρ της ιδέας του, αλλά εκείνος σκοπεύει να την προωθήσει με τη συνδρομή των μέσων ενημέρωσης και της κοινής γνώμης. Ο Γάλλος ευρωβουλευτής εξέφρασε τη θλίψη του για το γεγονός ότι άνθρωποι που συνεισφέρουν σε ζητήματα της Ε.Ε. είναι λίγο γνωστοί από το μέσο όρο των ευρωπαίων πολιτών. Συγκεκριμένα, αναφέρθηκε στους José Manuel Barroso (Πρόεδρος της Επιτροπής) και Jean-Claude Juncker (Λουξεμβούργο ο πρωθυπουργός και πρόεδρος της Ευρωομάδας) δηλώνοντας ότι αυτές οι προσωπικότητες σπάνια αναγνωρίζονται στη Γαλλία, διότι δεν εμφανίζονται σχεδόν ποτέ στην τηλεόραση, αν και ομιλούν άριστα τη γαλλική γλώσσα.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Η Ανατολική εταιρική σχέση, στον αντίποδα της Μεσογειακής Ένωσης;

Η Πολωνία και η Σουηδία παρουσίασαν από κοινού προτάσεις για μια νέα πολιτική για την Ανατολική Ευρώπη στη συνάντηση των υπουργών εξωτερικών στις Βρυξέλλες (26/5/2008), ως μια mini έκδοχή της Γαλλικής «Μεσογειακής Ένωσης». Η «Ανατολική εταιρική σχέση» πρόκειται για ένα πολυεθνικό φόρουμ μεταξύ της Ε.Ε.-27

και των γειτονικών χωρών (Ουκρανία, Μολδαβία, Γεωργία, Αρμενία και Αζερμπαϊτζάν). Το φόρουμ θα έχει ως στόχο τη διαπραγμάτευση συμφωνιών για τη θεσμοθέτηση ζωνών ελεύθερου εμπορίου υπηρεσιών και αγροτικών προϊόντων και τις στρατηγικές εταιρικές συμφωνίες με τις πέντε χώρες. Επίσης, θα εγκαινιάσει μικρότερα, διμερή προγράμματα για την ανταλλαγή φοιτητών, για την προστασία του περιβάλλοντος και τον ενεργειακό εφοδιασμό αποφεύγοντας το επίμαχο θέμα της προοπτικής ένταξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η δικτατορία της Λευκορωσίας θα μπορούσε να ενταχθεί στο φόρουμ σε τεχνικό επίπεδο και σε επίπεδο εμπειρογνομόνων. Η Ρωσία θα κληθεί επίσης να συνεργαστεί σε τοπικές πρωτοβουλίες, όπως για παράδειγμα στο θύλακα του Καλίνινγκραντ. Σε αντίθεση με την Ένωση της μεγάλης Μεσογείου, το ανατολικό φόρουμ δε θα έχει τη δική του γραμματεία, αλλά θα διοικείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και θα χρηματοδοτείται από το 2007 έως το 2013 από τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας. Ένας υπάλληλος της Επιτροπής θα διοριστεί ως «ειδικός συντονιστής». Μετά τη συζήτηση των υπουργών εξωτερικών, η Πολωνία ευελπιστεί να εξασφαλίσει την επίσημη έγκριση, κατά τη Σύνοδο Κορυφής του Ιουνίου και να αρχίσουν οι εργασίες σχετικά με την εταιρική σχέση από το τέλος του έτους. Όπως επεσήμανε εκπρόσωπος του υπουργείου εξωτερικών της Πολωνίας, η Πολωνία προετοίμασε αυτή την πρόταση σε συνεργασία με τη Σουηδία, η οποία παρουσιάστηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τις τελευταίες ημέρες, με θετική ανταπόκριση. Η επικείμενη Γαλλική Προεδρία, επιθυμώντας να εξασφαλίσει την υποστήριξη της Πολωνίας για τη δική της ιδέα για τη Μεσογειακή Ένωση,

εμφανίζεται θερμή απέναντι σε αυτήν την ιδέα. Η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ολλανδία έχουν επίσης εκφράσει την αρχική τους στήριξη, αλλά η Ισπανία και η Ιταλία ενδεχομένως δε θα στηρίξουν την πρόταση ενώ η Ουκρανία θα πρέπει να πειστεί ότι η εταιρική σχέση προσφέρει κάτι καλύτερο από τη σημερινή πολιτική γειτονίας της Ε.Ε.

Καθυστερεί η αποστολή της Ε.Ε. στο Κόσσοβο.

Η αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Κόσσοβο δεν πρόκειται να τεθεί σε πλήρη ισχύ μέχρι τις 15 Ιουνίου, όπως προγραμματιζόταν, λόγω της άρνησης από την πλευρά της Σερβίας και της Ρωσίας για τη μεταφορά δυνάμεων από τα Ηνωμένα Έθνη στην Ε.Ε. και τις τοπικές αρχές. Σύμφωνα με το αρχικό πλάνο, η αποστολή του ΟΗΕ που είχε διαχειριστεί το Κόσσοβο από το 1999, επρόκειτο να παραδώσει τις εξουσίες του στις τοπικές αρχές στις 15 Ιουνίου. Μετά από αυτή την κίνηση, η Ε.Ε. θα προχωρούσε σε παροχή αστυνομικής και δικαστικής βοήθειας, ενώ οι δυνάμεις του NATO θα συνέχιζαν να είναι αρμόδιες για την ασφάλεια στο Κόσσοβο. Τελικά, αυτή η μεταφορά δυνάμεων εμποδίστηκε από τη Σερβία και τη Ρωσία, οι οποίες δεν αναγνωρίζουν τη μονομερή διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσσοβού. Από τη πλευρά του, ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ Ban Ki-moon απέφυγε να κάνει δηλώσεις για το θέμα μέχρι τώρα, λέγοντας απλά ότι τα

Ηνωμένα Έθνη έλαβαν υπόψη τους την επιθυμία της Ε.Ε. να αναλάβει ρόλο στο θέμα του Κοσσοβού. Ο επικεφαλής της αποστολής EULEX Yves de Kermabon ανέφερε ότι καμία κίνηση δεν θα γίνει μέχρι τις 15 Ιουνίου καθώς δεν υπάρχει ακόμα σαφές πολιτικό πλαίσιο. Η αποστολή EULEX, που αποτελείται από περίπου 2.000 άτομα, είναι η απάντηση της Ε.Ε. στην ανεξαρτησία του Κοσσοβού και στην νέα κατάσταση που διαμορφώνεται σε αυτή την περιοχή των Βαλκανίων. Οι Βρυξέλλες επανειλημμένα έχουν δηλώσει ότι το Κόσσοβο είναι ένα Ευρωπαϊκό πρόβλημα. Όμως μέχρι σήμερα, μόνο 200 με 300 άτομα βρίσκονται στο Κόσσοβο, σύμφωνα με τα ειδησεογραφικά πρακτορεία. Επιπλέον, παραμένει ασαφές πώς θα γίνει η μεταφορά των δυνάμεων, εάν τελικά πραγματοποιηθεί. Ένα ενδεχόμενο θα ήταν να παραμείνει ο ΟΗΕ και μετά τον Ιούνιο. Η αποστολή έχει τρεις παραμέτρους - το κράτος δικαίου, έναν ειδικό αντιπρόσωπο της Ε.Ε. ο οποίος θα προεδρεύει επίσης ενός Διεθνούς Πολιτικού Γραφείου εκεί, και μια Ευρωπαϊκή Επιτροπή που θα ασχολείται με την οικονομική ανάπτυξη και τη μεταρρύθμιση. Αλλά ο κύριος στόχος της EULEX είναι να ενισχύσει τις αρχές του Κοσσοβού σε θέματα σχετικά με το κράτος δικαίου, και ιδιαίτερα με την αστυνομία, το δικαστικό και τις σωφρονιστικές υπηρεσίες.

Κείμενο τεκμηρίωσης: Η αντίδραση της Ε.Ε. στην κρίση της Τουρκίας³

Οι πρόσφατες απειλές εναντίον της κυβέρνησης ΑΚΡ καταδεικνύουν ότι η τουρκική πολιτική αναταραχή έχει ενταθεί από το 2007. Το ΑΚΡ διώκεται από τον Γενικό Εισαγγελέα, που είναι πρόθυμος να απαγορεύσει στο νέο πρόεδρο Abdullah Gül να ασκεί τα καθήκοντά του. Το κόμμα κατηγορείται για δραστηριότητες κατά του κοσμικού

³ Katinka Barysch, "Turkey's turmoil, the EU's reaction", Centre for European Reform (CER), 10/4/2008

κράτους, κυρίως όσον αφορά στην άρση της απαγόρευσης των γυναικών που φορούν μαντίλα στα πανεπιστήμια. Τον περασμένο Απρίλιο, ο αρμόδιος Επίτροπος για τη διεύρυνση Olli Rehn, αν και συνήθως δεν εμπλέκεται στις εσωτερικές υποθέσεις της Τουρκίας, δήλωσε ότι «το δικαστήριο ήταν ένα λάθος», μια θέση που υποστηρίχθηκε από τον Υπάτο Εκπρόσωπο της Ε.Ε. για την ΚΕΠΠΑ, Javier Solana. Και οι δύο διευκρίνισαν ότι, αν απαγορευθεί το κυβερνόν κόμμα, θα σταματήσουν οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις της χώρας. Η Katinka Barysch περιγράφει πολλές άλλες περιπτώσεις απαγόρευσης κομμάτων «για δήθεν προσβολή του Συντάγματος». Ωστόσο «οι συνθήκες έχουν αλλάξει» καθώς το ΑΚΡ είναι στην κυβέρνηση και έχει καταφέρει να εκσυγχρονίσει τη χώρα και να προχωρήσει τις μεταρρυθμίσεις. Το ΑΚΡ επιθυμεί να τροποποιήσει το Σύνταγμα προκειμένου να αποτρέψει την απαγόρευση πολιτικών κομμάτων. Όμως, επί του παρόντος δεν έχει τα μέσα να το τροποποιήσει καθώς οι ψήφοι του στο Κοινοβούλιο είναι ανεπαρκείς. Μια έκθεση της Πρωτοβουλίας για την Ευρωπαϊκή Σταθερότητα αναφορικά με το «βαθύ κράτος της Τουρκίας» προτρέπει το ΑΚΡ να «υιοθετήσει ένα εντελώς νέο, σύγχρονο» Σύνταγμα, λέει ο συγγραφέας, υποστηρίζοντας ότι αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνεται σε ένα «ευρύτερο πακέτο μεταρρυθμίσεων». Το CER προτείνει την έναρξη των συζητήσεων σχετικά με τα ατομικά δικαιώματα στην Τουρκία και την υιοθέτηση ενός προσαρμοσμένου συστήματος συνταγματικών ελέγχων (checks and balances). Αναφέρει ότι η κυβέρνηση θα μπορούσε να απελευθερώσει τους κανόνες για τις άλλες θρησκείες, για παράδειγμα, να προωθήσει τα δικαιώματα των γυναικών. Η Katinka Barysch καταλήγει ότι είναι αρμοδιότητα του Ευρωπαίου Επιτρόπου Jose Manuel Barroso καθώς και των άλλων πολιτικών να καταστήσουν σαφές ότι η Ευρώπη δεν μπορεί να «προσφέρει μια εύκολη διέξοδο από το σημερινό δίλημμα» και ότι το ΑΚΡ πρέπει να συνεχίσει το διάλογο για την ένταξη στην Ε.Ε.

Π.Κ.ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗΣ, Η Συνθήκη της Λισσαβώνας, Παρουσίαση, Ανάλυση, Αξιολόγηση, Αθήνα, Εκδόσεις Θεμέλιο, 2008

Το νέο αυτό βιβλίο του καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης επιχειρεί να παρουσιάσει, αναλύσει και αξιολογήσει τη Συνθήκη της Λισσαβώνας που, αρχικά με την ονομασία «Μεταρρυθμιστική Συνθήκη», προέκυψε από το (αποτυχημένο) Ευρωπαϊκό Σύνταγμα. Η Συνθήκη της Λισσαβώνας, ως «τροποποιητική Συνθήκη» των υφιστάμενων συνθηκών, είναι ένα ιδιαίτερα περίπλοκο και δυσανάγνωστο κείμενο διατυπωμένο σε τεχνοκρατική γλώσσα που συνοδεύεται από μεγάλο αριθμό Πρωτοκόλλων και Δηλώσεων. Η κατανόησή της επομένως είναι εξαιρετικά δύσκολη από τον ενδιαφερόμενο πολίτη. Η μελέτη αυτή έχει ως κύριο στόχο να καταστήσει κατανοητή τη νέα Συνθήκη και τις ρυθμίσεις της, και ταυτόχρονα να τις αξιολογήσει με αναφορά στις γενικότερες τάσεις που αναπτύσσονται για την Ευρωπαϊκή ενοποίηση. Ο κ. Ιωακειμίδης, ο οποίος ως αν. μέλος της Ευρωπαϊκής Συνέλευσης, είχε συμμετάσχει ενεργά στην εκπόνηση του Ευρωπαϊκού Συντάγματος και με πολυετή ενασχόληση με τα θέματα της Ευρωπαϊκής ενοποίησης γνωρίζει σε βάθος το θέμα και έτσι παρουσιάζει, αναλύει και αξιολογεί με τρόπο εύληπτο τις περίπλοκες διατάξεις της νέας Συνθήκης η οποία θα ρυθμίζει τις ζωές όλων μας για πολλά χρόνια όταν τεθεί εφαρμογή μετά την επικύρωση της.

**ΦΑΚΕΛΛΟΣ:
ΕΥΡΩ: ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ**

ONE@10: επιτυχίες και προκλήσεις δέκα χρόνια μετά την Οικονομική και Νομισματική Ένωση.⁴

Στις αρχές του Μαΐου 1998, οι ηγέτες της Ε.Ε. πήραν την ιστορική απόφαση να ξεκινήσει το ευρώ την 1^η Ιανουαρίου 1999, με την κυκλοφορία των τραπεζογραμματίων και των κερμάτων ευρώ το 2002. Δέκα χρόνια αργότερα, 320 εκατομμύρια Ευρωπαίοι πολίτες – περισσότεροι από τον πληθυσμό των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής - μοιράζονται το ίδιο νόμισμα και απολαμβάνουν τα οφέλη από την ολοκλήρωση της Ε.Ε. Η ONE και το ευρώ είναι μια μεγάλη επιτυχία, την οποία μοιράζονται 15 χώρες της Ε.Ε. Τα οφέλη είναι απτά και πραγματικά για τους πάντες. Τα άμεσα οφέλη της ONE για τον πολίτη περιλαμβάνουν:

- πληθωρισμό της τάξης του 2%, κατά μέσο όρο, τα τελευταία 10 χρόνια,
- δημιουργία σχεδόν 16 εκατομμυρίων θέσεων εργασίας από το 1999,
- μείωση των μακροπρόθεσμων επιτοκίων σε λιγότερο από 4%, το ήμισυ του επιπέδου της δεκαετίας του '90,
- κατάργηση της ανταλλαγής νομισμάτων, γεγονός που διευκολύνει τις μετακινήσεις και τα ψώνια στη ζώνη του ευρώ,
- ενίσχυση του εμπορίου μεταξύ των χωρών της ζώνης του ευρώ λόγω των σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Αν και είναι λιγότερο ορατά για τον ευρωπαίο πολίτη, τα οφέλη που παρατίθενται στη συνέχεια είναι εξίσου σημαντικά:

- τα δημόσια ελλείμματα του προϋπολογισμού μειώθηκαν σε ποσοστό, κατά μέσο όρο, χαμηλότερο από το 0,6% του ΑΕΠ το 2007, σε σύγκριση με το περίπου 4% του ΑΕΠ κατά τη δεκαετία του '80 και του '90,
- οι ευρωπαϊκές αγορές είναι καλύτερα ενσωματωμένες, περιλαμβανομένου και του οικονομικού τομέα, γεγονός που σημαίνει φθηνότερα προϊόντα και υπηρεσίες για τους καταναλωτές,
- ο αυξανόμενος διεθνής ρόλος του ευρώ, με μόνο το αμερικανικό δολάριο να είναι πιο ισχυρό νόμισμα, αποτελεί μια ασπίδα κατά της κρίσης της παγκόσμιας οικονομίας.

Η ONE είναι ένα ορόσημο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης που μπορεί και πρέπει να αποδώσει περισσότερα οφέλη στο μέλλον για τους πολίτες, εάν αξιοποιηθεί καταλλήλως. Αλλά οι πιεστικές προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης, η μείωση των φυσικών πόρων, η αλλαγή του κλίματος και η γήρανση του πληθυσμού απαιτούν την επείγουσα βελτίωση της λειτουργίας της ONE για την επόμενη δεκαετία. Μια ισχυρότερη ONE θα ενισχύσει, επίσης, την ηγεσία της Ε.Ε. στην παγκόσμια οικονομία. Στο εσωτερικό μέτωπο, η ζώνη του ευρώ πρέπει να αυξήσει την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών με στόχο την εξασφάλιση υγιών δημοσιονομικών πολιτικών και την αντιμετώπιση της ζημιάς που προκαλούν οι διαρκείς μακροοικονομικές ανισορροπίες στην ανταγωνιστικότητα μιας χώρας. Επιπλέον, ο ρυθμός της οικονομικής ολοκλήρωσης πρέπει να ενταθεί για να λειτουργούν οι αγορές πιο ομαλά. Δεύτερον, όσον αφορά στο

⁴ Μετάφραση από την ομάδα του δελτίου της έκθεσης της Ε. Επιτροπής ec.europa.eu/economy_finance/emul10/reports_en.htm

εξωτερικό μέτωπο, τα μέλη της ζώνης του ευρώ πρέπει να είναι σε θέση να καθορίσουν κοινές θέσεις και να έχουν ενιαία φωνή στα διεθνή φόρουμ. Και, τρίτον, η ζώνη του ευρώ χρειάζεται μια περισσότερο αποτελεσματική διακυβέρνηση. Η οικονομική επιτυχία μιας χώρας στη ζώνη του ευρώ έχει θετικό αντίκτυπο για όλους τους άλλους. Αντιστρόφως, μία χώρα που υστερεί, καθυστερεί και τους υπόλοιπους. Ως εκ τούτου, οι εθνικές οικονομικές και δημοσιονομικές πολιτικές είναι θέμα κοινού ενδιαφέροντος και θα πρέπει να συντονίζονται καλύτερα. Σε αυτό το πλαίσιο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε στις 7 Μαΐου 2008 μια ανακοίνωση στην οποία κάνει απολογισμό των όσων έχουν επιτευχθεί τα τελευταία δέκα χρόνια, κάνει προτάσεις και ζητά τις απόψεις των ενδιαφερομένων σχετικά με την πορεία προς τα εμπρός.

Joaquín Almunia: η ζώνη του ευρώ πρέπει να προσαρμοσθεί στις νέες προκλήσεις.

Τη θετική συμβολή του ευρώ στις οικονομίες των κρατών που το έχουν υιοθετήσει παρουσίασε στις 7 Μαΐου, επ' ευκαιρία της δεκαετίας από τη γένεση του ενιαίου νομίσματος, ο Επίτροπος Οικονομικής και Νομισματικής πολιτικής Joaquín Almunia⁵. Ταυτόχρονα ανακοίνωσε τη θετική εισήγηση της Επιτροπής για την ένταξη της Σλοβακίας στο ευρώ ως το 16^ο μέλος της Ευρωζώνης από το 2009, για να προειδοποιήσει ταυτόχρονα ότι οι χώρες που επιμένουν να μη χρησιμοποιούν το ευρώ (Δανία, Σουηδία, Βρετανία), θα αντιμετωπίσουν σοβαρά προβλήματα.

Ο πληθωρισμός κινείται κοντά στο 2%, αντί για το 10% και 20% που είχαν ορισμένες χώρες σε προηγούμενες δεκαετίες. Η καταγεγραμμένη επιβάρυνση των τιμών λόγω του ευρώ σε όλες τις χώρες που υιοθέτησαν το κοινό νόμισμα δεν υπερβαίνει το 0,2% με 0,3%, χωρίς να συνυπολογίζεται η κερδοσκοπία που συνόδευσε σε ορισμένες χώρες την εισαγωγή του ή, φυσικά, η αύξηση των τιμών του πετρελαίου από 20 σε 120 δολάρια τα τελευταία χρόνια.

- Η ανεργία έχει υποχωρήσει στο 7%, το χαμηλότερο επίπεδο της από το 1993.
- Τα επιτόκια πέρασαν από το περίπου 9%, την περασμένη δεκαετία, στο 5% μετά την εισαγωγή του ευρώ.
- Το κόστος για τους ταξιδιώτες έχει μειωθεί θεαματικά μόνο από την αποφυγή του κόστους αγοράς συναλλάγματος.
- Αντιστοίχως οι επιχειρήσεις έχουν εξοικονομήσει μέχρι και 25 δισεκατομμύρια ευρώ σε έξοδα συναλλαγών.
- Οι εμπορικές συναλλαγές εντός της ζώνης του ευρώ έχουν αυξηθεί 10% με 15%.
- Οι άμεσες ξένες επενδύσεις μεταξύ των μελών της ζώνης του ευρώ πέρασαν από το 20% στο 35% του συνόλου των ευρωπαϊκών άμεσων ξένων επενδύσεων.

Η ζώνη του ευρώ πρέπει να προσαρμοσθεί στις νέες προκλήσεις (παγκοσμιοποίηση, γήρανση του πληθυσμού, κλιματολογικές αλλαγές, αύξηση της παγκόσμιας ζήτησης που οδηγεί στην άνοδο των τιμών). Βάσει των προαναφερθέντων, σύμφωνα με τον Ε. Επίτροπο, πρέπει να πραγματοποιηθεί μια ανοιχτή συζήτηση για το μέλλον της ΟΝΕ. Για να αρχίσει αυτή η συζήτηση η Ε. Επιτροπή έκανε μια πρόταση που

⁵ Το κείμενο αυτό βασίζεται σε δύο σχετικές ομιλίες του Ε. Επιτρόπου Joaquín Almunia, "10 years of Economic and Monetary Union: a resounding success but testing times ahead", IP/08/716, 7/5/2008 στο europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/716&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en & "10 years of Economic and Monetary Union: time for assessment", Βρυξέλλες, 15/5/2008 στο europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/08/233&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en

βασίζεται σε τρεις πυλώνες: μια εγχώρια στρατηγική, μια εξωτερική στρατηγική και μια στρατηγική για την ενδυνάμωση του συστήματος οικονομικής διακυβέρνησης της ΟΝΕ.

Ο πρώτος πυλώνας περιλαμβάνει μια εγχώρια στρατηγική για την ενδυνάμωση του συντονισμού και της εποπτείας. Πρώτον, προτείνεται η εμβάθυνση και η διεύρυνση της μακροοικονομικής εποπτείας. Πρέπει να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα του προληπτικού σκέλους του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και να εξασφαλισθεί ότι η εποπτεία του προϋπολογισμού οδηγεί σε υγιή φορολογική συμπεριφορά. Επισημαίνεται, όμως, ότι η διατήρηση μόνο της μακροοικονομικής σταθερότητας και της εποπτείας του προϋπολογισμού δεν επαρκούν. Διευρύνοντας την εποπτεία πέραν της φορολογικής πλευράς, η Ε.Ε. θα πρέπει να είναι σε θέση να εντοπίσει τους κινδύνους που προέρχονται από τις μακροοικονομικές ανισορροπίες, τις αλλαγές στην ανταγωνιστικότητα ή τους κινδύνους που συνδέονται με την οικονομική σταθερότητα. Απαιτείται μια ευρύτερη εποπτεία των υποψήφιων νέων μελών της ζώνης του ευρώ για να προετοιμαστούν για τη νομισματική ένωση. Κατά δεύτερον, η εγχώρια στρατηγική έχει ως στόχο την καλύτερη ενσωμάτωση των διαρθρωτικών πολιτικών στο πλαίσιο της διαδικασίας συντονισμού στην ΟΝΕ. Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις έχουν κεντρικό ρόλο στη βελτίωση της απόδοσης των οικονομιών της ζώνης του ευρώ. Από τη μια πλευρά, αυξάνουν την ενδεχόμενη ανάπτυξη. Από την άλλη πλευρά, αυξάνουν τη δυνατότητα των χωρών του ευρώ να προσαρμοστούν στις οικονομικές κρίσεις και να ενισχύσουν τη μακροοικονομική σταθερότητα. Οι μεταρρυθμίσεις θα πρέπει να είναι η κύρια προτεραιότητα των μελών της ΟΝΕ. Τα μέτρα θα πρέπει να έχουν ως στόχο την απομάκρυνση των εμποδίων που απομένουν για την ολοκλήρωση της αγοράς, ενισχύοντας τον ανταγωνισμό, εφαρμόζοντας πλήρως και το συντομότερο δυνατό την Οδηγία για τις υπηρεσίες και προωθώντας την καλύτερη λειτουργία των αγορών εργασίας. Οι χώρες της ζώνης του ευρώ αποκομίζουν σημαντικά κέρδη από την καλή λειτουργία των οικονομικών αγορών. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να είναι στην εμπροσθοφυλακή περαιτέρω οικονομικής ολοκλήρωσης και των προσπαθειών αύξησης των ρυθμίσεων οικονομικής σταθερότητας.

Αναφορικά με την επίτευξη ισχυρότερων κινήτρων για τις μεταρρυθμίσεις, η ομάδα του ευρώ θα μπορούσε να εποπτεύει πιο στενά την εφαρμογή των συγκεκριμένων συστάσεων για τη Στρατηγική της Λισσαβώνας. Θα πρέπει να γίνεται μεγαλύτερη χρήση των κινήτρων της διαρθρωτικής μεταρρύθμισης, τα οποία οικοδομήθηκαν κατά την αναθεώρηση του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης του 2005. Τέλος, η ορθή συνέχιση των μεταρρυθμίσεων θα προωθούσε πιο μακροπρόθεσμα οφέλη. Για παράδειγμα, θέτοντας ως προτεραιότητα την πρόοδο στις χρηματοοικονομικές αγορές θα ενισχυθούν τα κίνητρα για περισσότερες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, καθώς η ροή κεφαλαίων θα γίνεται ευκολότερα στις νέες επενδυτικές ευκαιρίες που δημιουργούνται.

Ο δεύτερος πυλώνας των προτάσεων της Ε. Επιτροπής συνδέεται με το ρόλο της Ε.Ε. στο εξωτερικό. Υπάρχει η δυνατότητα ενίσχυσης της παρουσίας του ευρώ στην παγκόσμια σκηνή. Το νόμισμα αυτό είναι το δεύτερο σημαντικότερο στον κόσμο. Οι αποφάσεις πολιτικής της ζώνης του ευρώ έχουν παγκόσμιο αντίκτυπο και η ζώνη του ευρώ συμβάλλει ολοένα και περισσότερο στη στήριξη της σταθερότητας της παγκόσμιας οικονομίας και του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Ο ρόλος αυτός συνεπάγεται αδιαμφισβήτητα πλεονεκτήματα αλλά επιφέρει μεγαλύτερους κινδύνους και ευθύνες. Αφήνει τη ζώνη του ευρώ - συμπεριλαμβανομένου του χρηματοπιστωτικού συστήματος - έκθετη στις κρίσεις σε άλλα μέρη του κόσμου αλλά και στις αιφνίδιες αλλαγές της

ισοτιμίας μεταξύ των βασικών διεθνών νομισμάτων. Σε έναν κόσμο οικονομικής και χρηματοπιστωτικής παγκοσμιοποίησης είναι πολύ πιθανό να πολλαπλασιαστούν αυτές οι κρίσεις. Η μετάβαση από τη σημερινή κατάσταση σε μια νέα, σταθερή κατάσταση με ένα ευρύτερο διεθνή ρόλο του ευρώ μπορεί να μην είναι ομαλή. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με τον Ε. Επίτροπο Joaquín Almunia, η ζώνη του ευρώ πρέπει να οικοδομήσει μια διεθνή στρατηγική έτσι ώστε να μπορεί να συμμετάσχει πλήρως στην παγκόσμια σταθερότητα και να υπερασπιστεί τα συμφέροντά της στον κόσμο. Αυτό σημαίνει, καταρχάς την ανάπτυξη κοινών θέσεων σε διεθνή θέματα, έτσι ώστε να έχει η Ε.Ε. ισχυρή φωνή. Το επόμενο βήμα θα είναι να παγιωθεί η εκπροσώπηση της ομάδας του ευρώ και να αποκτήσει η Ε.Ε. μία μόνο έδρα στα διεθνή fora. Καμία χώρα δεν έχει τα επαρκή μέσα να υπερασπιστεί μόνη της τα δικά της συμφέροντά καθώς το παγκόσμιο πλαίσιο έχει αλλάξει σημαντικά και η ανάγκη για πρόοδο σε αυτό τον τομέα είναι επιτακτική.

Αναφορικά με τον τρίτο πυλώνα, η τρέχουσα δέσμη θεσμικών οργάνων και μέσων που διέπουν την ΟΝΕ είναι υγιής. Αλλά μπορεί να γίνεται καλύτερη χρήση τους για να αντιμετωπιστούν οι νέες πολιτικές προκλήσεις. Το Συμβούλιο ECOFIN θα πρέπει να είναι στο κέντρο ενός αποτελεσματικού συστήματος διακυβέρνησης, με το Συμβούλιο να ενσωματώνει στις εργασίες του θέματα που σχετίζονται με την ΟΝΕ. Πράγματι, μια στενότερη συνεργασία μεταξύ του ECOFIN και της Ευρωομάδας θα καταστεί ακόμη πιο σημαντική, καθώς επεκτείνονται τα σύνορα της ομάδας του ευρώ και τα δύο αυτά fora σταδιακά αλληλεπικαλύπτονται. Από τότε που διορίστηκε ο πρώτος μόνιμος πρόεδρος της ομάδας του ευρώ, ο Jean-Claude Juncker, ενισχύθηκε η ορατότητα και η αποτελεσματικότητα της ομάδας του ευρώ στην κατανόηση κοινών θεμάτων πολιτικής. Επιπλέον, η Συνθήκη της Λισσαβώνας αναγνωρίζει επισήμως την ομάδα του ευρώ και ενισχύει τη νομιμότητά της.

Στο μέλλον, η ημερήσια διάταξη των συζητήσεων εντός της ομάδας του ευρώ θα πρέπει να είναι πιο ενδεδειγμένη και να αυξηθούν οι συζητήσεις προκειμένου να επιτευχθεί το επίπεδο του πολιτικού συντονισμού και εποπτείας που απαιτεί η ΟΝΕ. Ειδικότερα, η ομάδα του ευρώ θα πρέπει να αναλάβει πιο ενεργό ρόλο στην παρακολούθηση και το συντονισμό των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Η Συνθήκη της Λισσαβώνας παρέχει πρόσθετα μέσα για την ενίσχυση του συντονισμού και της εποπτείας. Για παράδειγμα, προβλέπει νέα μέτρα οικονομικής πολιτικής τα οποία πρέπει να υιοθετούνται από τα μέλη της ευρωζώνης και στη συνέχεια να παρακολουθείται η εφαρμογή τους. Ο Joaquín Almunia υποστήριξε ότι η εφαρμογή της Συνθήκης της Λισσαβώνας αποτελεί μια μοναδική ευκαιρία για την πλήρη χρήση των μέσων που έχει η Ε.Ε. στη διάθεσή της και την ενίσχυση της διακυβέρνησης.

Οι πληθωριστικές εξελίξεις στην ευρωζώνη θα συνεχίσουν να είναι ανησυχητικές.

Σύμφωνα με τις δηλώσεις του Jean-Claude Juncker (13/5/2008), οι πληθωριστικές εξελίξεις θα συνεχίσουν να είναι ανησυχητικές και να χρήζουν προσοχής. Σύμφωνα με την Eurostat, το ετήσιο επίπεδο των κερδών από τις καταναλωτικές τιμές σε όλη την ενιαία νομισματική ζώνη επιβραδύνθηκε στο 3,3% τον Απρίλιο από 3,6% το Μάρτιο. Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο πληθωρισμός στην ευρωζώνη τελικά θα φτάσει στο 3,2%, κατά 0,6 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερος από ότι προβλεπόταν το Φεβρουάριο. Η ενέργεια και οι τιμές των τροφίμων παραμένουν οι βασικοί εξωτερικοί παράγοντες που επηρεάζουν την αύξηση των τιμών, αλλά

εμπειρογνώμονες υποστηρίζουν ότι ενδεχόμενες αυξήσεις στους μισθούς ως αντίδραση σε αυτές τις εξελίξεις θα επιδεινώσουν την κατάσταση της ευρωπαϊκής οικονομίας. Ο Jean-Claude Juncker επεσήμανε ότι οι υπουργοί της ευρωζώνης καλούν για άλλη μια φορά τους κοινωνικούς εταίρους να συνεχίσουν την πολιτική της μισθολογικής συγκράτησης που έχουν εφαρμόσει τα τελευταία χρόνια. Όσον αφορά στις ανησυχίες για τις επιπτώσεις από την υποβάθμιση της αγοραστικής δύναμης των πολιτών, ο επικεφαλής της ευρωομάδας τόνισε ότι εναπόκειται στις εθνικές κυβερνήσεις και στους κρατικούς προϋπολογισμούς να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για τους πιο ευάλωτους στην κοινωνία. Με τις πληθωριστικές πιέσεις στην ευρωζώνη να εντείνονται, οι υπουργοί οικονομικών αύξησαν τις εκκλήσεις προς τα συνδικάτα να αποφύγουν τα αιτήματα για αυξήσεις στους μισθούς και πρότειναν να εξεταστούν μέτρα για την αποθάρρυνση των «σκανδαλωδών» οικονομικών bonus σε υψηλόβαθμα στελέχη, τα οποία εκπίπτουν φορολογικά. Επεσήμανε ότι χωρίς κάποια δράση κατά αυτής της πρακτικής, θα είναι δύσκολο για τους ευρωπαϊκούς και εθνικούς φορείς να χαράξουν μια πολιτική που θα καλεί τους εργαζομένους να μην απαιτούν αυξήσεις μισθών μέσα σε πληθωριστικές πιέσεις.

Σχετικά σχόλια από τον εγχώριο τύπο

«Ζ. Ντελόρ: Στην «έκθεση Ντελόρ» του '89 η βασική ιδέα ήταν μια Οικονομική και Νομισματική Ένωση που θα στηριζόταν σε δύο θεμέλια. Το νομισματικό, με την ίδρυση κεντρικής τράπεζας, και το οικονομικό, βασισμένο αφενός στη συνεργασία των μακροοικονομικών εθνικών πολιτικών, αφετέρου σε παρεμβάσεις επί ευρωπαϊκού επιπέδου. Σήμερα, η νομισματική πολιτική της Ένωσης αποτελεί μια πραγματικότητα. Δεν υπάρχει όμως επαρκής μακροοικονομική συνεργασία μεταξύ των κρατών-μελών. Κατά συνέπεια, η θέση μου είναι ίδια όπως το 1989: ζητώ οι υπουργοί Οικονομίας της ευρωζώνης να συμφωνήσουν στην εναρμόνιση των οικονομικών πολιτικών τους, ώστε να πετύχουν μεγαλύτερη ανάπτυξη και να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τις περιόδους ύφεσης. Αυτή η πρόταση δεν εισακούεται. Και αυτό γιατί έχουμε από τη μια μεριά τους αγιατολάχ του μονεταρισμού και από την άλλη αυτούς που ασκούν σκληρή κριτική, συχνά αβάσιμη, στην κεντρική τράπεζα. Ωστόσο το αποτέλεσμα της υιοθέτησης του ευρώ είναι θετικό. Φανταστείτε ποιες θα ήταν οι αντιδράσεις στις χώρες της ευρωζώνης στις περιόδους των οικονομικών κρίσεων από το 1990 ως σήμερα, αν δεν υπήρχε το ευρώ» (Jacques Delors, «Από τα όραμα στην πράξη», ΒΗΜΑ ΙΑΕΩΝ, 2/5/2008)

«Δεν είναι υπερβολή να πούμε ότι η Ενιαία Αγορά είναι από τις μεγαλύτερες επιτυχίες του ευρωπαϊκού οράματος. Πριν από 23 χρόνια, με τη δημοσίευση, το 1985, της Λευκής Βίβλου για την υλοποίηση της Εσωτερικής Αγοράς, ξεκινήσαμε με κατακερματισμένες οικονομίες σε 10 κράτη-μέλη και σήμερα έχουμε μια Ενιαία Αγορά με σχεδόν 500 εκατομμύρια πολίτες και πάνω από 20 εκατομμύρια επιχειρήσεις. Νιώθουμε καθημερινά την επίδραση της Ενιαίας Αγοράς. Μπορούμε να επιλέξουμε να ζήσουμε, να σπουδάσουμε, να εργαστούμε στο εξωτερικό, οι τιμές των αεροπορικών εισιτηρίων και των τηλεφωνικών κλήσεων μειώθηκαν θεαματικά, τα καταστήματα έχουν περισσότερα και καλύτερα προϊόντα. Πολλά είναι τα πλεονεκτήματα που έχουν γίνει αναπόσπαστο μέρος της καθημερινής μας ζωής και θεωρούνται δεδομένα χωρίς να τα συνδέουμε με την Ενιαία Αγορά.

Εξ ορισμού όμως η Ενιαία Αγορά ποτέ δεν θα «ολοκληρωθεί». Θα χρειάζεται διαρκή προσαρμογή, αλλαγή και εκσυγχρονισμό. Γι' αυτόν τον λόγο, πέρυσι τον Νοέμβριο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ξεκίνησε το φιλόδοξο έργο της αναθεώρησης της πολιτικής για την Ενιαία Αγορά. Εισερχόμεθα σε νέο

αποφασιστικό στάδιο, δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στις ευκαιρίες για τους καταναλωτές και τις κάθε μεγέθους επιχειρήσεις. Η αναθεώρηση βασίζεται σε απλές αλλά αποτελεσματικές αρχές, όπως, μεταξύ άλλων, η χρήση νομοθετικών μέτρων μόνο εφόσον είναι απαραίτητο, η χρήση ορθών οικονομικών στοιχείων για την κατανόηση των αγορών και η χρήση κανόνων δεοντολογίας προσαρμοσμένων στις τοπικές συνθήκες. Με βάση αυτές τις αρχές, ανακοινώσαμε μια φιλόδοξη δέσμη πρωτοβουλιών. Ενδεικτικά αναφέρω ότι η ανταγωνιστικότητα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών λιανικής θα βελτιωθεί και οι καταναλωτές θα έχουν καλύτερες και φθηνότερες επιλογές όταν π.χ. αλλάζουν τραπεζικούς λογαριασμούς ή ανοίγουν διασυννοριακούς λογαριασμούς. Όσον αφορά τις ΜΜΕ, σύντομα θα θεσπιστεί ρύθμιση για τις μικρές επιχειρήσεις (Small Business Act) που θα συγκεντρώνει μέτρα τα οποία αφορούν τις ΜΜΕ, σε θέματα όπως οι διοικητικές διατυπώσεις ή η συμμετοχή των ΜΜΕ στα χρηματοδοτικά προγράμματα. Επίσης, θα προωθήσω το καταστατικό της Ευρωπαϊκής Ιδιωτικής Εταιρείας σύμφωνα με το οποίο οι ΜΜΕ θα μπορούν να λειτουργούν βάσει κοινών εταιρικών κανόνων σε όλη την Ευρωπαϊκής Ένωσης. Άλλος σημαντικός τομέας δράσης είναι η καταπολέμηση της πωροποίησης και της πειρατείας. Στην αρχή αυτής της εβδομάδας προήδρευσα διάσκεψης στις Βρυξέλλες με στόχο την έναρξη διαλόγου μεταξύ των ενδιαφερομένων για την εξεύρεση πρακτικών προσεγγίσεων βελτίωσης του σχετικού νομοθετικού πλαισίου.

.....
Μετά τη δημοσίευση της Λευκής Βίβλου το 1985, τα πράγματα έχουν αλλάξει πολύ. Η παγκοσμιοποίηση, η διεύρυνση από 10 σε 27 χώρες και η ανάγκη για πιο συμμετοχική διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν αλλάξει την οικονομία και την κοινωνία μας. Ωστόσο πολλά από τα συμπεράσματα της Λευκής Βίβλου ισχύουν ακόμη και σήμερα όπως πριν από 23 χρόνια: «Η Ευρώπη βρίσκεται σε ένα σταυροδρόμι. Είτε προχωρούμε μπροστά με αποφασιστικότητα είτε επιστρέφουμε στη μετριότητα». (Charlie McCreery, «Διαρκής πρόκληση η Ενιαία Αγορά», ΤΟ ΒΗΜΑ – ΑΝΑΠΤΥΞΗ, 18/5/2008)

«Με την επίκληση διαφόρων επιχειρημάτων εκτιμούσαν (κυρίως από την άλλη πλευρά του Ατλαντικού) ότι το εγχείρημα της δημιουργίας ενιαίου νομίσματος ήταν καταδικασμένο. Η πραγματικότητα τους διέψευσε παταγωδώς. Το ευρώ είναι σήμερα ένα ιδιαίτερα ισχυρό νόμισμα, το δεύτερο σε σημασία νόμισμα στο παγκόσμιο σύστημα, που προστατεύει αποφασιστικά την ευρωπαϊκή οικονομία από τις οικονομικές διαταραχές (αυξήσεις στις τιμές των πρώτων υλών, πετρελαίου κ.λπ.). Παράλληλα, ο αριθμός των χωρών που συμμετέχουν στο ενιαίο νόμισμα αυξάνεται σταθερά. Ενώ το 1999 συμμετείχαν μόνο 11 χώρες, αυτή τη στιγμή έχουν φτάσει τις 15 με προοπτική να αυξηθούν ακόμα περισσότερο. Βεβαίως υπάρχουν ορισμένα σοβαρά "ελλείμματα" στη διαχείριση του ευρώ που θα πρέπει να αντιμετωπιστούν όπως π.χ. το γεγονός ότι το σκέλος της οικονομικής ενοποίησης δεν έχει προχωρήσει επαρκώς, η εξωτερική αντιπροσώπευση του ευρώ είναι κατακερματισμένη κ.λπ. Υπάρχει δηλαδή ένα πρόβλημα "οικονομικής διακυβέρνησης" στην Ευρωπαϊκή Ένωση που συμπεριλαμβάνει την αποστολή της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Σε ό,τι αφορά την Ελλάδα, η προσχώρηση της χώρας στο ενιαίο νόμισμα το 2002 αποτελεί το κορυφαίο επίτευγμα των τελευταίων χρόνων, ιδιαίτερα καθώς όταν ξεκινούσε η διαδικασία το 1993 (με τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης του Μάαστριχτ) ουδείς περίμενε ότι η Ελλάδα με τα οικονομικά χάλια που τότε είχε θα μπορούσε να συμμετάσχει στο ευρώ. Κι όμως τα κατάφερε και "τα κατάφερε με το σπαθί της". Η συμμετοχή στο ευρώ αποδεικνύεται σωτήρια για την ελληνική οικονομία ιδιαίτερα σήμερα με την έντονη οικονομική

αναταραχή παρά τις κάποιες αρνητικές συνέπειες που είχε σε ό,τι αφορά την αύξηση των τιμών.» (Π. Κ. Ιωακείμης, «Ευρώ: δέκα χρόνια μετά...», ΤΑ ΝΕΑ, 18/5/2008).

«Στις 2 Μαΐου συμπληρώθηκαν δέκα χρόνια από την ιστορική απόφαση των 15- τότε - ηγετών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εκκίνηση του ενιαίου νομίσματος την 1.1.1999. Οι έντεκα χώρες που κρίθηκε ότι είχαν ανταποκριθεί στα κριτήρια του Μάαστριχτ για τον πληθωρισμό, το δημόσιο έλλειμμα και τα επιτόκια τους κλείδωσαν αμετάκλητα τις ισοτιμίες τους και υιοθέτησαν το νέο, κοινό τους νόμισμα: λογιστικά πρώτα και καθώς στο μεταξύ προσχώρησε και η Ελλάδα, το 2002 οι πληθυσμοί δώδεκα χωρών πήραμε στα χέρια μας τα κέρματα και τα χαρτονομίσματα του ευρώ, αφήνοντας δραχμές, φράγκα, μάρκα, λιρέτες κ.λπ., με τα οποία μετρούσαμε κάθε υλική μας ανάγκη, στο κουτί με τα ενθύμια. Πέρυσι ακολούθησε η Σλοβενία, φέτος η Κύπρος και η Μάλτα, του χρόνου αναμένουμε τη Σλοβακία, άλλες χώρες έπονται. Είμαστε σήμερα 320 εκατομμύρια άνθρωποι που μιλάμε έντεκα τουλάχιστον διαφορετικές γλώσσες, ψηφίζουμε χωριστά για δεκαπέντε εθνικά Κοινοβούλια και κυβερνήσεις, αλλά μοιραζόμαστε το ίδιο νόμισμα. Και θα γίνουμε περισσότεροι.....

Όμως οι πολιτικές ελπίδες που επενδύθηκαν στο ευρώ δεν ευοδώθηκαν. Η νομισματική πολιτική είναι η μόνη πραγματικά ενιαία ευρωπαϊκή πολιτική. Ασκείται αποτελεσματικά για τον έλεγχο του πληθωρισμού (η τωρινή έξαρση προήλθε από εξωτερικούς παράγοντες) και με χαμηλά επιτόκια. Ενιαία δημοσιονομική πολιτική, όπως θα απαιτούνταν για να τονωθεί η ανάπτυξη σε περιοχές στάσιμες και με υψηλή ανεργία, για να αντιμετωπίζονται διαρθρωτικές κρίσεις ή μια γενικότερη επιβράδυνση, για να αμβλυνθούν οι μεγάλες ανισότητες, δεν υφίσταται. Ελάχιστα μπορεί να κάνει ένας κοινοτικός προϋπολογισμός που μόλις ξεπερνά το 1% του ΑΕΠ της Ένωσης (εμείς στην Ελλάδα ανήκουμε στις εξαιρέσεις που ωφελήθηκαν πολύ), ενώ οι προϋπολογισμοί των κρατών-μελών καταρτίζονται με εθνικά κριτήρια και απλώς υπόκεινται στον συμφωνημένο περιορισμό του ελλείμματος. Σε όλους τους τομείς, από την ενέργεια και το περιβάλλον μέχρι την απασχόληση και τη μετανάστευση, οι ευρωπαϊκές πολιτικές εξαντλούνται σε προσπάθειες συντονισμού που αποδεικνύονται ανεπαρκείς, καθώς κυριαρχούν επιμέρους συμφέροντα, όπως εκφράζονται από κάθε κυβέρνηση χωριστά. Αυτά τα συμφέροντα αποτρέπουν και την ενιαία πολιτική παρέμβαση της Ένωσης στη διεθνή σκηνή, μια καθοριστική συμβολή στη διακυβέρνηση της παγκοσμιοποίησης με αφετηρία ευρωπαϊκές αξίες για τη δημοκρατία, τα ανθρώπινα δικαιώματα, το κοινωνικό κράτος, με εποικοδομητικές θέσεις για την πολυμερή συνεργασία, με πρωτοπόρες προτάσεις για το περιβάλλον. Η Ευρωπαϊκή Ένωση των «27» συγκροτεί τη μεγαλύτερη οικονομία με 22,9% του παγκόσμιου ΑΕΠ (ΗΠΑ: 22,3%), η ευρωζώνη είναι η πρώτη εμπορική δύναμη καλύπτοντας το 16,4% του παγκοσμίου εμπορίου (ΗΠΑ: 15,2%, Κίνα: 10,4%). Έχει πολιτική παρουσία ασήμαντη, καθώς αντιπροσωπεύεται διασπασμένη σε εθνικές κυβερνήσεις. Μπορούμε να συνεχίσουμε έτσι; Με την έκθεση «Επιτυχίες και προκλήσεις 10 χρόνια μετά την ΟΝΕ» η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανοίγει τη συζήτηση. Η τωρινή ακρίβεια στην ενέργεια και στα τρόφιμα, κάποιες καταχρηστικές ανατιμήσεις προκαλούν εύλογη δυσφορία, δεν αναιρούν όμως τη σταθερότητα που έφερε το ευρώ. Στην Ελλάδα, για παράδειγμα, την περίοδο 1990-98 είχαμε μέσο πληθωρισμό 13,6%, μόλις το 1998, προσπαθώντας να πιάσουμε τα κριτήρια της σύγκλισης, καταφέραμε να τον ρίξουμε στο 4,8%. Τα πρωτόγνωρα χαμηλά επιτόκια συνέβαλαν στην αύξηση των επενδύσεων, στην απόκτηση κατοικίας, στην κατανάλωση. Είμαστε προστατευμένοι από

διεθνείς χρηματοοικονομικές αναταραχές, ο βραχνάς των υποτιμήσεων εξαλείφθηκε. Η Επιτροπή αναγνωρίζει ωστόσο τις προσδοκίες που δεν εκπληρώθηκαν: στην ευρωζώνη συνολικά η ανάπτυξη 2% παρέμεινε χαμηλή, μεγάλες διαφορές πληθωρισμού μεταξύ των χωρών έφεραν απώλειες ανταγωνιστικότητας και εξωτερικά ελλείμματα, λείπει μια ξεκάθαρη διεθνής στρατηγική. Εισηγείται ενισχυμένο συντονισμό των πολιτικών, πιο αποτελεσματική οικονομική διακυβέρνηση, ενοποίηση της διεθνούς εκπροσώπησης. Αλλά η συζήτηση πρέπει να πάει πιο πέρα.» (Ε. Παπαδάκη, «Δέκα χρόνια ευρώ», ΤΑ ΝΕΑ, 14/5/2008).

«Πριν από την ένταξη της χώρας στη ζώνη του ευρώ το 2002, η ελληνική οικονομία είχε ταλαιπωρηθεί αφάνταστα από νομισματική και συναλλαγματική αστάθεια (υψηλός πληθωρισμός, υψηλά επιτόκια, συνεχείς υποτιμήσεις και διολισθήσεις της δραχμής) επί μακρόν. Η συμμετοχή της Ελλάδας στη ζώνη του ευρώ εξασφάλισε συνθήκες σταθερότητας που αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για την οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας. Οι ρυθμοί ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας από το 1995 (τη χρονιά που ξεκίνησαν οι διαδικασίες σύγκλισης της ελληνικής οικονομίας με τις αντίστοιχες της ευρωζώνης) μέχρι και σήμερα είναι σημαντικά υψηλότεροι από τους αντίστοιχους της άλλων χωρών-μελών της ευρωζώνης. Σήμερα το κατά κεφαλήν εισόδημα της Ελλάδας βρίσκεται στα ίδια επίπεδα με το μέσο κατά κεφαλήν εισόδημα της Ε.Ε. των 27 χωρών-μελών.

Σε κάθε περίπτωση, η ένταξη της χώρας στη ζώνη του ευρώ ήταν ιστορικά μια σωστή και αναπόφευκτη επιλογή. Αν δεν είχαμε ενταχθεί στη ζώνη του ευρώ, η ελληνική οικονομία θα χαρακτηριζόταν σήμερα από πολύ υψηλότερα επιτόκια, υψηλότερο πληθωρισμό και χαμηλότερη ανάπτυξη. Βέβαια, η ένταξή μας στη ζώνη του ευρώ δεν έλυσε αυτόματα όλα τα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας. Κατά την άποψή μου, είναι καιρός πια η Ελλάδα να επενδύσει στη γνώση και στο ανθρώπινο κεφάλαιο, που είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να στηριχθεί μια σταθερή και αυτοτροφοδοτούμενη ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας» (Ι. Στουρνάρας, «Ορθή και αναπόφευκτη η ένταξη στη ζώνη του ευρώ», Τα Νέα, 3/5/2008).

Αγγλικός τύπος

Τα δημοσιεύματα του αγγλικού τύπου δεν ασχολήθηκαν ιδιαίτερα με την επέτειο του ευρώ. Γίνεται μια αναφορά στις νέες χώρες που θα συμμετάσχουν στο ευρώ (με τη Σλοβενία το 2007, την Κύπρο και τη Μάλτα το 2008 και τη Σλοβακία να αναμένεται το 2009), επισημαίνοντας τις σημαντικές διαφορές στην οικονομική διάρθρωση των χωρών που το υιοθέτησαν. Ο αγγλικός τύπος κάνει αναφορά στην έκθεση «Επιτυχίες και προκλήσεις 10 χρόνια μετά την ΟΝΕ» της Ε. Επιτροπής επισημαίνοντας την ακρίβεια στην ενέργεια και στα τρόφιμα και ορισμένες καταχρηστικές ανατιμήσεις που επέφερε το ευρώ. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στο ότι δέκα χρόνια μετά την δημιουργία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας το Ευρώ κατάφερε να αντιμετωπίσει την δυσπιστία πολλών ότι θα κατέρρεε, σύμφωνα με Έκθεση της αρμόδιας Επιτροπής οικονομικών και χρηματοπιστωτικών υποθέσεων της Βουλής των Λόρδων. Η Έκθεση συμπεραίνει ότι το Ευρώ έχει συνεισφέρει στην οικονομική ανάπτυξη και στο χαμηλό πληθωρισμό στην Ευρωζώνη, με ευεργετικά αποτελέσματα, για το εμπόριο μεταξύ των χωρών της ευρωζώνης αλλά και με τις εκτός ευρωζώνης χώρες. Παρόλα αυτά επισημαίνεται ότι είναι πολύ νωρίς να εξαχθούν τελικά συμπεράσματα για την ανθεκτικότητα του Ευρώ,

αν και οι μέχρι τώρα ενδείξεις δείχνουν ότι πρόκειται για ένα ισχυρό νόμισμα. Ο αγγλικός τύπος εκφράζει το ενδιαφέρον του για το πώς θα κινηθεί το ευρώ βάσει των παγκόσμιων οικονομικών αλλαγών. Η Επιτροπή προσθέτει ότι θα ήταν άτοπο να κινηθεί η Ε.Ε. προς κεντρικό συντονισμό των προϋπολογισμών των κρατών μελών. Μια τέτοια κίνηση μπορεί να είναι θεωρητικά επιθυμητή σε όρους προώθησης της νομισματικής πολιτικής και θα μπορούσε να συνεισφέρει στη σταθερότητα του ευρώ αλλά είναι πολιτικά μη ρεαλιστικό.

- Garnham P, "Euro lifted by German inflation data", 21/05/2008, Financial Times
- O'Grady S, "Lords withhold final verdict on euro on its 10th anniversary", 01/05/2008, The Independent
- Garnham P, "German confidence gives euro a boost", 21/05/2008, Financial Times
- "Sterling and the euro", 21/05/2008, Financial Times
- James H., "The euro's success could also be its downfall", 18/05/2008, Financial Times
- Barber T, "Brussels backs Slovakia to join eurozone", 7/05/2008, Financial Times

Γαλλικός τύπος

Σε άρθρο της γαλλικής Le Monde για την επέτειο του ευρώ, ετέθη το ερώτημα «πώς μπορεί να υπάρξει μια ενιαία νομισματική πολιτική για χώρες με ανόμοιες καταστάσεις, πώς μπορούμε να ζούμε με το ίδιο επιτόκιο όταν οι εταιρείες της μιας χώρας είναι κερδοφόρες και οι εταιρείες της άλλης χώρας γνωρίζουν οικονομική πανωλεθρία;». Επισημαίνεται ότι το πρόβλημα είναι στις μέρες μας ιδιαίτερα έντονο για δύο λόγους. Ο πρώτος λόγος εντοπίζεται στην κρίση του τελευταίου έτους. Η Ισπανία και η Ιρλανδία κινούνται προς την κατεύθυνση της ύφεσης από μια βίαιη κρίση των ακινήτων, η οποία αναμένεται να διαρκέσει αρκετά χρόνια. Οι γερμανικές τράπεζες έχουν ζημιωθεί κατά περισσότερο από 20 δισ. ευρώ λόγω δανεισμού, και οι γαλλικές τράπεζες πάνω από 15 δισ. ευρώ αντίστοιχα. Οι απώλειες είναι ελάχιστες στην Ιταλία ή την Ισπανία. Η άνοδος του ευρώ άγγιξε όλες τις χώρες, αλλά η Ιρλανδία, η οποία εξάγει το ένα πέμπτο του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) εκτός της Ένωσης, επλήγη περισσότερο από την Ελλάδα, η οποία δεν έχει σχεδόν καθόλου συναλλαγές με τον υπόλοιπο κόσμο. Η ευρωζώνη έχει επηρεαστεί από την αύξηση των τιμών ενέργειας και των τιμών των αγαθών πρώτης ανάγκης. Όμως, όλες οι εταιρείες δεν είναι πρόθυμες να υποστούν την απώλεια της αγοραστικής δύναμης. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με το δημοσίευμα, η ομοιογένεια του συνόλου, υπονομεύεται.

Ο δεύτερος λόγος είναι ότι το κλείδωμα των ισοτιμιών των παλαιών νομισμάτων με το ευρώ δεν επιτρέπει τις υποτιμήσεις αλλά δεν έχει «παγώσει» την ανταγωνιστικότητα. Αυτά αλλάζουν αργά, ανάλογα με τις διαρθρωτικές αλλαγές και τις διαφορές πληθωρισμού ενώ χαρακτηρίζονται από ανισότητες. Λόγω των πιέσεων του κόστους, της μετακίνησης εταιρειών και των φορολογικών μέτρων, η Γερμανία, η οποία είχε μπει στην ευρωζώνη με ένα υπερτιμημένο νόμισμα, έχει γίνει κύριος εξαγωγέας, ενώ η Ιταλία και η Γαλλία, που ήταν στην αντίστροφη κατάσταση, έχουν χάσει έδαφος. Η Ισπανία, η οποία αντιμετωπίζει την αδιαφορία από ένα εξωτερικό έλλειμμα μεγαλύτερο από το 10% του ΑΕΠ, θα πρέπει να ανησυχεί για την ικανότητά της να εξάγει. Οι χώρες των οποίων έχει πληγεί η ανταγωνιστικότητα, πρέπει να προσαρμοσθούν μόνο με επίπονες προσπάθειες, όπως αυτές που έκανε η Γερμανία μετά το 1999.

Το δημοσίευμα συνεχίζει υποστηρίζοντας ότι, αν η πρώτη δεκαετία του ευρώ χαρακτηρίζεται από διαφωνίες για τον προϋπολογισμό και τη συζήτηση σχετικά με τη

νομισματική πολιτική της ΕΚΤ, η δεύτερη δεκαετία είναι πολύ πιθανό να κυριαρχείται από το θέμα των ανισοτήτων μεταξύ των χωρών. Ούτε η Ε. Επιτροπή ούτε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είναι αρμόδιες για να αντιμετωπίσουν αυτό το θέμα. Είναι, κυρίως, θέμα των εθνικών κυβερνήσεων, των εργαζομένων και των εταιρειών.

Όπως επιχειρηματολογεί η Le Monde, το θέμα παύει να είναι οικονομικό. Επισημαίνεται ότι κατά τη διάρκεια των συζητήσεων σχετικά με τη δημιουργία του ευρώ, η Γερμανία έβλεπε στη γέννηση της πολιτικής κοινότητας ομοσπονδιακού τύπου την προϋπόθεση της νομισματικής ολοκλήρωσης. Η Γαλλία επιθυμούσε μια μορφή συλλογικής κυβέρνησης, η οποία θα ήταν προσκολλημένη στην Κεντρική Τράπεζα. «Εξίσου ασαφείς, αυτές οι έννοιες υποδηλώνουν και οι δύο μια απουσία: τη μητέρα για τη μία και τον πατέρα για την άλλη. Η Γαλλία που είχε μια δυσπιστία για τον ομοσπονδισμό δεν ήθελε τη μητέρα που ήθελε ο Helmut Kohl ενώ η Γερμανία που αμφισβητούσε τον έλεγχο της Κεντρικής Τράπεζας, απέρριψε τον πατέρα που ήθελε ο François Mitterrand. Το ευρωπαϊκό νόμισμα γεννήθηκε και παρέμεινε ορφανό».

Μετά την αποτυχία του Συντάγματος και την απόρριψη των γαλλικών φιλοδοξιών για οικονομική κυβέρνηση, φανερώθηκε ότι το νόμισμα δεν έχει προσελκύσει την πολιτική ενοποίηση. Αυτό δεν εμπόδισε το ευρώ να επιτύχει ως το δεύτερο παγκόσμιο νόμισμα και να κερδίσει νέα μέλη. Γιατί να μην συνεχίσουμε; Θα πρέπει, ωστόσο, όπως τον δέκατο ένατο αιώνα με τον χρυσό, να αναγνωρίσουν οι κοινωνίες τις αντίστοιχες οικονομικές απαιτήσεις και οι πολιτικοί ηγέτες να αποφεύγουν να επιρρίπτουν την ευθύνη για τις δυσκολίες τους στη Φρανκφούρτη. Το άρθρο συμπεραίνει ότι δέκα χρόνια είναι ένα σύντομο χρονικό διάστημα για να φανεί εάν το νόμισμα μπορεί να παραμείνει «ορφανό».

Ο Γαλλικός τύπος αναφέρθηκε, επίσης, στην ένταξη της Σλοβακίας στο ευρώ το 2009 καθώς και στην απόρριψη των σκανδαλωδών αυξήσεων διευθυνόντων στελεχών ορισμένων επιχειρήσεων από τους υπουργούς οικονομικών της ευρωζώνης.

- Plichta M., "Les Slovaques s'inquiètent de l'adoption de l'euro", Le Monde 8/5/2008.
- Pisani-Ferry J., "La monnaie orpheline", Le Monde, 27/5/2008.
- Juncker dénonce les augmentations «scandaleuses» des grands patrons, Libération, 14/5/2008,
- P. Avril, La Slovaquie, seizième membre de la zone euro, Le Figaro, 7/0/2008
- P. Avril, La croissance repart, l'euro aussi, Le Figaro, 15/05/2008,

Γερμανικός τύπος

Σύμφωνα με τον Γερμανικό τύπο, παρά την πολύ καλή πορεία του ευρώ, οι κίνδυνοι και τα προβλήματα κάνουν την εμφάνισή τους. Εντός της ευρωζώνης αυξάνονται οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζει το κοινό νόμισμα. Στην παγκοσμιοποιημένη χρηματοπιστωτική αγορά το ευρώ έχει καταστεί ένας ισχυρός ανταγωνιστής του δολαρίου, ωστόσο εντός της ευρωζώνης αυξάνονται οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζει το κοινό νόμισμα ενώ την ίδια ώρα η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα διανύει την πιο δύσκολη χρονιά από την ημέρα που ιδρύθηκε. Παρά το γεγονός ότι οι προγνώσεις θέλουν το ευρώ από το 2020 και μετά να καθίσταται το ηγεμονικό νόμισμα σε βάρος του δολαρίου, στελέχη της Επιτροπής εκτιμούν ότι οι κίνδυνοι για την ευρωζώνη είναι μεγάλοι και πηγάζουν από τις χώρες της νότιας Ευρώπης, και συγκεκριμένα την Ελλάδα, την Ιταλία, την Ισπανία και την Πορτογαλία. Όταν οι χώρες αυτές έγιναν μέλη της ΟΝΕ,

πίστευαν ότι με το χρόνο θα προκύψει σύγκλιση των οικονομιών και ότι οι μεγάλες διαφορές στο πεδίο της ανάπτυξης θα καλύπτονταν. Έτσι θα μπορούσε η ΕΚΤ να σχεδιάσει και να υλοποιήσει μια κοινή νομισματική πολιτική. Η εμπειρία των τελευταίων ετών κατέδειξε ότι οι διαφορές δεν ελαχιστοποιήθηκαν, αλλά σε μερικές περιπτώσεις διευρύνθηκαν. Η Γερμανία σημειώνει πλεονάσματα ρεκόρ στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, ενώ αντίθετα ελλειμματικό είναι το ισοζύγιο στην Ελλάδα και την Ισπανία.

Επισημαίνεται ότι η υποχώρηση του ευρώ θα είχε αρνητικές συνέπειες για τις ευρωπαϊκές οικονομίες. Οι προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον πληθωρισμό του τρέχοντος έτους αγγίζουν το 3,2% περίπου 0,6% πάνω από το ποσοστό που είχε αρχικά προβλεφθεί τον Φεβρουάριο. Οι ανατιμήσεις στην ενέργεια και τα βασικά είδη εξακολουθούν να είναι οι εξωτερικοί παράγοντες που επηρεάζουν την οικονομία. Την ίδια ώρα όμως πιθανή αύξηση στους μισθούς θα επιβάρυνε την ευρωπαϊκή οικονομία. Ο Επίτροπος της Ε.Ε. για την οικονομία Joaquín Almunia τόνισε ότι παράλληλα με κατάλληλες δημοσιονομικές πολιτικές, τα κράτη-μέλη πρέπει να αποφύγουν έμμεσους φόρους με σκοπό την αύξηση των τιμών και να προωθήσουν τον ανταγωνισμό. Παρά το δυσοίωνα μέλλον που διαγράφεται, η ΕΕ πρόσθεσε άλλη μια επιτυχία στο ενεργητικό της. Ο Γερμανικός τύπος αναφέρθηκε και στην ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ότι η Σλοβακία πληροί τις προϋποθέσεις για να υιοθετήσει το κοινό Ευρωπαϊκό νόμισμα από την 1^η Ιανουαρίου 2009. Η Σλοβακία γίνεται το 16^ο μέλος της ΕΕ και ταυτόχρονα το δεύτερο πρώην κομμουνιστικό κράτος μετά την Σλοβενία που θα ενταχθεί στην ευρωζώνη.

- Schäder Barbara, "Die dramatische Geburtsstunde des Euro", Die Welt, 2/5/2008
- Kleber Reinhard, "Zehn Jahre Euro - aber nach wie vor Entzugserscheinungen", Deutsche Welle, 2/5/2008
- "Grünes Licht für den Euro", Manager Magazin, 7/5/2008
- "Euro-Zone verliert im Frühjahr ihren Schwung", Wirtschaftswoche, 26/5/2008

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ, ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ Ε.Ε.

(Για λογαριασμό του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών).

Επιλογή από ευρύτερο κείμενο που παραδόθηκε το Μάρτιο 2008 (θ' τριμηνιαίο δελτίο). Την ομάδα έργου συντονίζει ο Νίκος Κοντσιαράς.

Jean Pisani-Ferry, Philippe Aghion, Marek Belka, Jurgen von Hagen, Lars Heikensten και Andre Sapir, «Ωρίμανση: έκθεση για την ευρωζώνη», Bruegel, Blueprint Series, Volume IV, Ιανουάριος 2008.

Η παρούσα έκθεση ελέγχει τις επιδόσεις της Ευρωζώνης σε βασικά πεδία αναφορικά με τη μελλοντική επιτυχία του ευρώ (νομισματική πολιτική, δημοσιονομική πολιτική, διαρθρωτική πολιτική, χρηματοοικονομική σταθερότητα, διεύρυνση και εξωτερική διάσταση) και εξετάζει ζητήματα διακυβέρνησης και το ρόλο του Eurogroup, καταλήγοντας σε συγκεκριμένες προτάσεις για μεταρρυθμίσεις σχετικά με τις πολιτικές και τη διακυβέρνηση της Ευρωζώνης.

Από πολλές πλευρές, η οικονομική και νομισματική ένωση (ONE) είναι μία μεγάλη επιτυχία και η μετάβαση στο νέο νόμισμα ήταν εξαιρετικά ομαλή, διατηρώντας μία αξιοσημείωτη σταθερότητα τιμών. Μετά τις απογοητευτικές οικονομικές επιδόσεις της περιόδου 2001 – 2005, ο ρυθμός ανάπτυξης ενισχύθηκε, ενώ αυξήθηκε, επίσης, ο βαθμός ενοποίησης μεταξύ των κρατών-μελών της ONE. Παρ' όλα αυτά, συχνά διατυπώνεται ένας σκεπτικισμός από Ευρωπαίους ηγέτες για τον τρόπο που λειτουργεί η Ευρωζώνη, χωρίς να θέτουν, πραγματικά, υπό αμφισβήτηση την ανεξαρτησία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), τη σημαντικότητα της σταθερότητας των τιμών και την ανάγκη δημοσιονομικής πειθαρχίας σε μία νομισματική ένωση.

Το επιτυχημένο εγχείρημα της ONE δύναται να λειτουργήσει ως μία διαδικασίας μάθησης αναφορικά με τον προσδιορισμό των πολιτικών της νομισματικής ένωσης, η οποία ωστόσο σε ορισμένες περιπτώσεις είναι μία ιδιαίτερος αργή διαδικασία. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η ΕΚΤ όντας προσηλωμένες στις αρχές και στα επιδιωκόμενα αποτελέσματα της νομισματικής ένωσης παρουσιάζουν, ορισμένες φορές, σημαντική καθυστέρηση όσον αφορά στη διαδικασία μάθησης και ενδείξεων από τα στοιχεία, με αποτέλεσμα η αφοσίωση στη Συνθήκη και η υπακοή στις εφαρμοσμένες πρακτικές να παρακωλύουν τη διαδικασία μάθησης. Η κατάσταση αυτή είναι ανησυχητική από δύο απόψεις. Πρώτον, η παρούσα συμπεριφορά δεν επιτρέπει στην Ευρωζώνη να μεγιστοποιήσει τα οφέλη που από την υιοθέτηση του κοινού νομίσματος. Δεύτερον, η ONE προκαλεί αμοιβαία δυσπιστία μεταξύ των κρατών-μελών με ιδιαίτερο κόστος, λόγω α) της μικρής προσαρμοστικότητας κατά την αντιμετώπιση οικονομικών κρίσεων, β) της περιορισμένης ευχέρειας των οικονομικών φορέων να προβλέψουν τις κατάλληλες πολιτικές απέναντι στις διαταραχές και γ) της περιορισμένης δυνατότητας των συμμετεχόντων στην αγορά όσον αφορά στην αποκωδικοποίηση των δηλώσεων για τις συναλλαγματικές ισοτιμίες. Η κατάσταση αυτή οδηγεί στην καλύτερη περίπτωση, σε φτωχότερες οικονομικές επιδόσεις, ενώ, στη χειρότερη περίπτωση, σε μικρότερη ευρωστία του συστήματος της ONE.

Η παρούσα μελέτη προτείνει την προώθηση μίας ουσιαστικής μεταρρύθμισης, όχι ριζικής εντούτοις, καθώς τα εννέα χρόνια ζωής της Ευρωζώνης είναι μικρή περίοδος για πειραματισμό με ένα νέο καθεστώς πολιτικής. Ωστόσο, το πλαίσιο πολιτικής της Ευρωζώνης θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από περισσότερη σαφήνεια, διαφάνεια και να είναι ανοικτό σε έλεγχο. Οι βασικοί λόγοι που καθιστούν αναγκαία τη μεταρρύθμιση είναι:

α. **Πολιτικοί λόγοι.** Τα Ευρωπαϊκά σχέδια, όπως το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα, συχνά συγκρούονται με την πραγματικότητα, με αποτέλεσμα η ευρωστία της ONE να απαιτεί τη γνώση εκ μέρους των πολιτών και των κυβερνήσεων για το τι μπορούν να κάνουν, αλλά και για το τι δεν μπορούν.

β. **Οικονομικοί λόγοι.** Τα πρώτα χρόνια οι οικονομικές επιδόσεις της Ευρωζώνης ήταν ικανοποιητικές, αλλά όχι θεαματικές, παρόλο που το διεθνές οικονομικό περιβάλλον ευνοούσε σημαντικά την ανάπτυξη. Τα επόμενα χρόνια το διεθνές περιβάλλον δεν αναμένεται να είναι τόσο ευνοϊκό και τα προβλήματα στο εσωτερικό των κρατών-μελών θα είναι πιο έντονα, με αποτέλεσμα η διακυβέρνηση της ONE να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο.

γ. **Διεύρυνση.** Στο σχεδιασμό των κανόνων της Ευρωζώνης δεν έχει ληφθεί μέριμνα για τα νέα κράτη-μέλη. Εάν εφαρμοστούν οι κανόνες ως έχουν, υπάρχει ο κίνδυνος παρανόησης αυτών και πρόκλησης πολιτικών ή οικονομικών προβλημάτων στα νέα κράτη-μέλη.

Η προτεινόμενη μεταρρύθμιση διακρίνεται σε τρία επίπεδα:

α. **Το πρώτο επίπεδο αφορά στην αλλαγή πολιτικής από τους αρμόδιους φορείς.** Προτείνεται η ΕΚΤ και οι εθνικές κυβερνήσεις να προχωρήσουν σε αλλαγή των στρατηγικών τους και της συμπεριφοράς τους, διατηρώντας ανέπαφους τους κανόνες, τους θεσμούς και τη διακυβέρνηση της ONE.

β. **Το δεύτερο επίπεδο αφορά στην αλλαγή της διακυβέρνησης χωρίς τροποποιήσεις των Συνθηκών.** Η σύναψη συμφωνιών μεταξύ των κρατών-μελών ή στο πλαίσιο του Eurogroup δύναται να βελτιώσει τη χρήση και τη λειτουργία του υπάρχοντος νομικού πλαισίου, όπως έγινε και το 2005 με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

γ. **Το τρίτο επίπεδο αφορά στην τροποποίηση της Συνθήκης.** Αν και οι περισσότερες προτάσεις της μελέτης δεν απαιτούν αλλαγές της Συνθήκης, οι συγγραφείς της έκθεσης θεωρούν πως η υπερβολικά νομικίστικη ερμηνεία των διατάξεων της Συνθήκης που αποτυγχάνει να εκλάβει τη λογική και τα δεδομένα της οικονομίας, υπονομεύει τη νομιμότητα του κοινού κανόνα. Όσον αφορά, κυρίως, στη διεύρυνση, προτείνεται η εκ νέου ερμηνεία των διατάξεων της Συνθήκης με σκοπό την υιοθέτηση μίας περισσότερο ευαίσθητης προσέγγισης.

Ακολουθούν οι προτάσεις για μεταρρύθμιση:

α. Νομισματική πολιτική

- Η ΕΚΤ να κινηθεί σε καθεστώς πλήρους στόχευσης πληθωρισμού, καταργώντας ουσιαστικά τον νομισματικό πυλώνα.
- Η ΕΚΤ να δημοσιεύει προβλέψεις για τον πληθωρισμό και το ΑΕΠ που να αντανakλούν τις απόψεις του Διοικητικού Συμβουλίου
- Το Eurogroup να επιδοκιμάζει δημοσίως τους πληθωριστικούς στόχους της ΕΚΤ, υποστηρίζοντας δημόσια το πλαίσιο πολιτικής.

β. Δημοσιονομική πολιτική

- Περισσότερη δημοσιονομική αυτονομία για χώρες με αξιόπιστους κανόνες και θεσμούς δημοσιονομικής πολιτικής
- Περισσότερη διαφοροποίηση σε αξιολογημένους εθνικούς δημοσιονομικούς κανόνες και θεσμούς
- Ο Πρόεδρος του Eurogroup να προωθήσει την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων και τη χάραξη κοινών κατευθυντήριων γραμμών.

Πίνακας

Χώρες	Μεταβολή στο ποσοστό του χρέους της γενικής κυβέρνησης			Μεταβολή στο ποσοστό των δαπανών της γενικής κυβέρνησης		
	1977-92	1992-99	1999-06	1977-92	1992-99	1999-06
Αυστρία	27.3	10.7	-4.3	3.9	-0.8	-3.7
Βέλγιο	69.5	-13.5	-25.7	-4.9	0.0	1.8
Δανία	52.9	-10.6	-27.5	7.6	-0.2	-2.2
Φινλανδία	32.8	5.5	-7.9	20.0	-11.7	-1.1
Γαλλία	20.0	28.5	5.4	6.5	0.6	1.8
Γερμανία	15.3	18.8	6.7	-1.4	1.1	-2.3
Ελλάδα	67.9	24.5	-0.6	3.7	3.4	2.1
Ιρλανδία	31.4	-43.1	-23.7	0.3	-8.2	3.2
Ιταλία	50.4	8.5	-8.7	8.2	-1.6	1.9
Λουξεμβούργο	-6.2	1.9	0.9	-	-0.2	0.4
Ολλανδία	37.5	-18.0	-14.4	1.7	-7.9	2.8
Πορτογαλία	24.4	-0.3	10.4	7.7	4.4	3.9
Ισπανία	33	15.6	-23.2	13.8	-3.4	0.7
Σουηδία	36.6	-1.1	-15.8	5.9	-7.0	-1.7
Ην. Βασίλειο	-20.1	6.6	-1.6	1.7	-5.5	5.5
ONE 12	29.3	12.7	-3.6	1.6	-1.1	0.0

γ. Διαρθρωτικές Μεταρρυθμίσεις

- Το Eurogroup να προωθήσει βασικές μεταρρυθμίσεις σε Κοινοτικό επίπεδο.
- Χρήση του αναθεωρημένου προϋπολογισμού της ΕΕ του 2008/2009 και μελλοντικά κατανομή κοινοτικών πόρων ως άμεσες δαπάνες για την προώθηση την ανάπτυξης και την παροχή κινήτρων για εθνικές μεταρρυθμίσεις στα κράτη-μέλη
- Πιο ανεξάρτητη αξιολόγηση και περισσότερο Κοινοτικό προσωπικό για την αξιολόγηση των εθνικών μεταρρυθμίσεων
- Το Eurogroup να προχωρά σε επίσημες συστάσεις, εάν η εθνική πολιτική απειλεί το ευρώ
- Δέσμευση να φτάσουν τα κράτη-μέλη σε συγκεκριμένο λόγο χρέους προς ΑΕΠ, εάν η μεταρρύθμιση οδηγήσει σε υπέρβαση των στόχων του προϋπολογισμού.

δ. Χρηματοοικονομική Σταθερότητα

- Η Ευρωζώνη να προωθήσει ένα Ευρωπαϊκό προληπτικό και εποπτικό καθεστώς για τις πανευρωπαϊκές τράπεζες.

ε. Διεύρυνση

- Αναφορά για τη σταθερότητα των τιμών να είναι ο πληθωρισμός της Ευρωζώνης ή οι τρεις χώρες της Ευρωζώνης που είναι πιο κοντά στο 2%.
- Χαλάρωση της υποχρέωσης της ένταξης στην ERM2 για δύο χρόνια πριν την ένταξη στο ευρώ
- Περισσότερη έμφαση στον προληπτικό περιορισμό του χρέους για τα νέα κράτη-μέλη

- Στόχευση στον ισορροπημένο προϋπολογισμό ή στον πλεονασματικό προϋπολογισμό σε περιόδους υψηλής ανάπτυξης

ζ. Εξωτερική Διάσταση

- Πειθαρχία στους λόγους των εθνικών φορέων χάραξης πολιτικής αναφορικά με τις συναλλαγματικές ισοτιμίες
- Η Ευρωζώνη να εκφράζει τις απόψεις της αναφορικά με τις συναλλαγματικές πολιτικές των βασικών τρίτων χωρών.
- Ο Πρόεδρος του Eurogroup να αντιπροσωπεύει την Ευρωζώνη στο εξωτερικό και να ηγείται ομάδων εκπροσώπων σε συνομιλίες με τρίτες χώρες.

η. Διακυβέρνηση

- Το επίσημο Συμβούλιο να επιφυλάσσει τις συστάσεις του για σοβαρές απειλές για τη λειτουργία και τη βιωσιμότητα της Ευρωζώνης.
- Να υπάρχει δυνατότητα πραγματοποίησης συναντήσεων του Συμβουλίου με τη σύνθεση της Ευρωζώνης, συμπεριλαμβανομένων συναντήσεων επιπέδου αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων.
- Δημιουργία έδρας της Ευρωζώνης στο ΔΝΤ

Η μελέτη καταλήγει τονίζοντας πως η διατήρηση μίας λογικής μάθησης και η προθυμία υιοθέτησης πολιτικών ως αποτέλεσμα της εμπειρίας που αποκομίζεται είναι σημαντικά στοιχεία για τη μακροπρόθεσμη επιτυχία του ευρώ. Η απόδοση της μεγάλης επένδυσης της υιοθέτησης του Ευρώ θα καθοριστεί από την ικανότητα των συμμετεχόντων να μαθαίνουν από την εμπειρία και να βελτιώνουν το πλαίσιο πολιτικής

ΤΥΠΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ

- Βερέμης, Θ., «Κωνσταντίνος Καραμανλής – Τελευταίος λαϊκός ηγέτης», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 11/5/2008
- Γρηγοριάδης, Ι. Ν., «Η Ενεργειακή Συμφωνία Ελλάδος-Ρωσίας και η Ευρωπαϊκή Ένωση», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 6/5/2008
- Ιωακειμίδης Π., «Ευρώ: δέκα χρόνια μετά...», ΤΑ ΝΕΑ, 18/5/2008
- Ιωακειμίδης, Π., «Αριστερά και Δεξιά στην Ευρώπη», ΤΑ ΝΕΑ, 9/5/2008
- Ιωακειμίδης, Π., «Τι είδους σχέση με τη Ρωσία;», ΤΑ ΝΕΑ, 2/5/2008
- Κουλουμπής, Θ., «Ηγεσία: Επιστήμη ή Τέχνη;», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 26/4/2008
- Ντόκος, Θ., «Γεωπολιτικά παίγνια και ενεργειακοί αγωγοί», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 7/5/2008
- Ντόκος, Θ., «Δέκα διαπιστώσεις για τις Ελληνο-ρωσικές σχέσεις», ΤΟ ΒΗΜΑ, 4/5/2008
- Ντόκος, Θ., «Πυρηνική ενέργεια: Ελπίδα ή εφιάλτης;», ΤΟ ΒΗΜΑ, 6/5/2008
- Παγουλάτος, Γ., «Γεγονότα, αγαπητέ μου, γεγονότα!», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 4/5/2008

ΞΕΝΟΣ

- "Brown pledges shake-up of social care", Independent, 12/5/2008
- "Euro bounces back from low", 9/5/2008, Financial Times
- "Foreign policy: Nato application splits the population", 14/5/2008, Financial Times
- "Only a quick resolution of this crisis can save Brown", 26/5/2008, The Independent
- "Sterling and the euro", 21/05/2008, Financial Times

- "Too good to last", The Economist, 15/5/2008
- Atkins R., "Eurozone loan demand plunges", 10/5/2008, Financial Times
- Atkins R., "EU economic disparities no cause for gloom", 16/05/2008, Financial Times
- Atkins R., "Ten years on, a seasoned ECB takes pride in its predictability", 26/5/2008, Financial Times
- Barber T., "An unsustainable biofuels policy", 22/5/2008, Financial Times
- Barber T., "Europe aims for landmark S Korean trade deal", 19/5/2008, Financial Times
- Barber T., "Irish Referendum: Fear of a No vote stifles EU initiatives", 20/5/2008, Financial Times
- Barber T., "Stalinism, Siberia and the EU", 15/05/2008, Financial Times
- Barber T., "Brussels backs Slovakia to join eurozone", 7/5/2008, Financial Times
- Boland V., "Political crisis hurts Turkey's image, says Gul", 8/5/2008, Financial Times
- Bounds A. & N. Tait, "EU backs mandate for Russia talks", 26/5/2008, Financial Times
- Bounds A., "EU subsidy plan for poor farmers", 21/5/2008, Financial Times
- Bounds A., "MEP anger over expenses reform", 23/5/2008, Financial Times
- Brown J.M., "EU treaty poll test for Irish PM", 19/5/2008, Financial Times
- Dennis N., "Euro falters after US policy shift", 2/5/2008, Financial Times
- Dombey D., "Candidates converge on Middle East policy", 14/5/2008, Financial Times
- Duff A., "Why Ireland must say 'Yes' to Lisbon", 12/05/2008, Financial Times
- Escritt T., "Romanians count costs as workers go abroad", 20/5/2008, Financial Times
- Garnham P., "Euro lifted by German inflation data", 21/5/2008, Financial Times
- Garnham P., "Euro shows signs of end to bull run", 1/5/2008, Financial Times
- Garnham P., "German confidence gives euro a boost", 21/5/2008, Financial Times
- James H., "The euro's success could also be its downfall", 18/5/2008, Financial Times
- Laitner S. and A. Taylor, "UK clears way for EU deal on temp workers", 21/5/2008, Financial Times
- Laitner S., "EU-wide deal on the cards", 21/5/2008, Financial Times
- Lichfield J., "Small, rural farms given boost as EU cuts subsidies for large landowners", 21/5/2008, The Independent
- Lichfield J., "Hope fades over EU role for Blair", Independent, 7/5/2008
- Mahbubani K., "Europe is a geopolitical dwarf", 21/5/2008, Financial Times
- McKittrick, "Ministers fear Irish may reject Lisbon treaty", 27/5/2008, The Independent
- Moore E., "Euro rate clouds gather over expat dreams", 23/5/2008, Financial Times
- Münchau W., "The global euro needs a stronger apparatus", 10/5/2008, Financial Times
- N. Tait & S. Johnson, "EU drops plans for 'passport' to sell funds", 24/5/2008, Financial Times
- Noël P., "Europe needs a single market for natural gas", 15/5/2008, Financial Times
- Popham P., "EU may force car makers to reveal emissions in adverts", Independent, 17/5/2008
- Tait N., "Europe to simplify SME funding rules", 21/5/2008, Financial Times
- Taylor A., "Number of new migrant workers falls 15%", 21/05/2008, Financial Times
- Thornhill J., "Europe's market misgivings reach monstrous proportions", 17/5/2008, Financial Times
- Thornhill J., "Europe's market misgivings reach monstrous proportions", 16/5/2008, Financial Times

- Timmins N., "Brussels boosts pension regime plans", 16/5/2008, Financial Times
- Wagstyl S., "EBRD cuts forecasts for three key states", 18/5/2008, Financial Times
- Wallström M., "Europe's old boys need to make way for women", 22/5/2008, Financial Times

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

A. ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΠΑΝΟΣ ΚΑΖΑΚΟΣ,

«ΕΤΟΙΜΗ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ; Η ΕΥΡΩΠΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ».

Ο Πάνος Καζάκος, καθηγητής διεθνών οικονομικών και ευρωπαϊκών σχέσεων στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, εξετάζει τις αλλαγές που επιφέρει η Μεταρρυθμιστική Συνθήκη (ή Συνθήκη της Λισαβόνας, Δεκέμβριος 2007) στους κανόνες της ευρωπαϊκής ενοποίησης και τις πιθανές επιπτώσεις της στις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ανάλυση αναδεικνύει μόνιμα ευρωπαϊκά διλήμματα σχετικά με το οικονομικό μοντέλο (φιλελεύθερη Ευρώπη) έναντι «ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου», τη στρατηγική ασφαλείας («ειρηνική» (civilian) ή «στρατιωτική» δύναμη) και την ταυτότητα της αυριανής Ευρώπης. Επίσης, εξετάζονται τα ερωτήματα αν και πώς οι απαντήσεις της Μεταρρυθμιστικής Συνθήκης θα επηρεάσουν τη θέση της Ελλάδας στην Ένωση, την εξωτερική της ασφάλεια, τις οικονομικές πολιτικές της και τις ροές πόρων.

Αποτιμώντας συνολικά την διαπραγμάτευση της Μεταρρυθμιστικής Συνθήκης, ο συγγραφέας καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το περιεχόμενό της και, συνεπώς, η μορφή της Ευρώπης τουλάχιστον για τα επόμενα 10-15 χρόνια, επηρεάστηκε καθοριστικά από τη σύγκλιση των αντιλήψεων για εξωτερικές απειλές (π.χ. για την τρομοκρατία και την ενεργειακή ασφάλεια). Για τον λόγο αυτό, οι σπουδαιότερες θεσμικές αλλαγές συμφωνήθηκαν σε θέματα εσωτερικής ασφάλειας, δικαστικής συνεργασίας, εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής (διεθνούς) ασφάλειας. Το οικονομικό καθεστώς της ΕΕ ελάχιστα θίγεται από τη Μεταρρυθμιστική Συνθήκη που επιβεβαίωσε εκ νέου τους κανόνες της εσωτερικής αγοράς, της δημοσιονομικής πειθαρχίας, της ευρωζώνης και της συνοχής. Για την Ελλάδα αυτό σημαίνει ότι η πίεση για οικονομικές μεταρρυθμίσεις δεν θα μειωθεί. Αναμφίβολα, η Μεταρρυθμιστική Συνθήκη είναι λιγότερο φιλόδοξη από το «σχέδιο Συντάγματος» κυρίως όσον αφορά το μήνυμα: Αντανακλά μια διαφορετική λογική σχέσεων μεταξύ κεντρικών θεσμών και κρατών μελών. *Αναγνωρίζει τη σημασία των (διαφορετικών) εθνικών θεσμών και στόχων (εθνικών προτιμήσεων) ειδικά μάλιστα σε περιόδους αβεβαιότητας, χωρίς όμως να αποκλείει μελλοντικές συγκλίσεις!*

Σχήμα: 14x21 Σελίδες: 188 Τιμή (χωρίς Φ.Π.Α.): €10,00

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να συνδεθείτε με την ιστοσελίδα www.papazisi.gr.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ

- Νικηταρά 2 & Εμ. Μπενάκη, 106 78 Αθήνα

Τηλ.: 210 38.22.496 - 210 38.38.020 - 210 38.08.173, e-mail : papazisi@otenet.gr

- Υποκατάστημα : Βιβλιοπωλείο 11 - Στοά Αρσακείου
Πεσμαζόγλου 5, 105 64 Αθήνα, Τηλ. 210 32.16.148, Fax : 210 33.13.074,
e-mail : skial@otenet.gr

B. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

- Adler-Nissen R., "The Diplomacy of Opting Out: A Bourdieudian Approach to National Integration Strategies", *Journal of Common Market Studies*, Vol. 46, Issue 3, June 2008
- Berkhout J., Lowery D., "Counting organized interests in the European Union: a comparison of data sources", *Journal of European Public Policy*, Volume 15, Issue 4, June 2008
- Boswell C., "The political functions of expert knowledge: knowledge and legitimation in European Union immigration policy", *Journal of European Public Policy*, Volume 15, Issue 4, June 2008
- Bratberg I., "Bilateral Embassies in an Integrated Europe: a Case of Institutional Robustness?", *Journal of European Integration*, Volume 30, Issue 2, May 2008
- Bugdahn S., "Travelling to Brussels via Aarhus: can transnational NGO networks impact on EU policy?", *Journal of European Public Policy*, Volume 15, Issue 4, June 2008
- Ehin P., "Competing Models of EU Legitimacy: the Test of Popular Expectations", *Journal of Common Market Studies*, Vol. 46, Issue 3, June 2008
- Gilbert M., "Narrating the Process: Questioning the Progressive Story of European Integration", *Journal of Common Market Studies*, Vol. 46, Issue 3, June 2008. Abstract: Underlying scholarship on the EU is the conviction that the institutions of the EU are the outcome of a historical process whereby national institutions are being superseded and replaced by supranational ones. The article criticizes this tendency, for two reasons. First, it argues that the progressive conception has led to the story of the EU being told in over-simplified and unhistorical ways. Second, it suggests that the progressive conception has blinded authors to the possibility that alternative narratives of European integration are possible and that these may come to predominate if the European project loses its aura of success.
- Häge M. F., "Who Decides in the Council of the European Union?", *Journal of Common Market Studies*, Vol. 46, Issue 3, June 2008. Abstract: This study presents reliable cross-sectoral data on the relative involvement of working parties, senior committees and ministers in legislative decision-making of the Council of the European Union. In general, the results challenge the received wisdom that ministers are hardly involved in legislative decision-making. However, the findings also indicate that the involvement of different Council levels varies considerably across policy sectors. The study concludes with a discussion of the implications of these findings for the debate about the democratic legitimacy of Council decision-making.
- Heidenreich M., Bischoff Gabriele, "The Open Method of Co-ordination: A Way to the Europeanization of Social and Employment Policies?", *Journal of Common Market Studies*, Vol. 46, Issue 3, June 2008
- Koch M., "The State in European Employment Regulation", *Journal of European Integration*, Volume 30, Issue 2, May 2008. Abstract: The aim of the paper is to examine the changing role of the state in employment regulation in an environment that has

- become more market-driven and Europeanized since the introduction of the European Monetary Union (EMU) and the European Employment Strategy (EES). The point of departure is a general discussion of the role of the state in capitalist development and a review about the recent debate on the spatiality of state regulation. It further suggests different ways in which the state shapes employment relations along the following dimensions: as employer, as legislator, as guarantor of employment rights and procedural regulator, in intermediating neo-corporatist processes, in macro-economic management, and as a welfare state. From this theoretical basis, the paper identifies changes in state strategies within employment regulation by comparing two periods of European integration: the post-war period and the ongoing period after the introduction of the EMU and the EES. In conclusion, the paper asserts that there has been a transition in the ways the state 'intervenes' in the economy and shapes the different dimensions of employment relations from a governing and legislating mode towards a steering and advising one.
- Niemann A., "Dynamics and Countervailing Pressures of Visa, Asylum and Immigration Policy Treaty Revision: Explaining Change and Stagnation from the Amsterdam IGC to the IGC of 2003-04", *Journal of Common Market Studies*, Vol. 46, Issue 3, June 2008
 - Scheipers S., Sicurelli D., "Empowering Africa: normative power in EU-Africa relations", *Journal of European Public Policy*, Volume 15, Issue 4, June 2008. Abstract: The EU's identity construction as a normative power has often been described as a practice by which the EU portrays itself as a force for good while at the same time depicting other actors as inferior, thereby disempowering them rhetorically. In contrast to this, our findings indicate that in its relations to Sub-Saharan Africa, the EU intends to empower African countries by referring to them in a framework of solidarity and partnership. We trace this mechanism of empowering by analysing how the EU promoted the International Criminal Court (ICC) and the Kyoto Protocol to African countries while at the same time trying to enable these countries to play an active role in the negotiations related to these institutions as well as in the institutions themselves. At the same time, though, this attempt to empower Africa displays crucial limits concerning the effectiveness of the EU's attempts to promote norms and the international image of the EU itself. We argue that these limits might constrain the process of EU identity construction as a normative power.
 - Schild J., "How to shift the EU's spending priorities? The multi-annual financial framework 2007-13 in perspective", *Journal of European Public Policy*, Volume 15, Issue 4, June 2008
 - Sicurelli D., "Framing Security and Development in the EU Pillar Structure. How the Views of the European Commission Affect EU Africa Policy", *Journal of European Integration*, Volume 30, Issue 2, May 2008
 - Stolfi F., "The Europeanization of Italy's budget institutions in the 1990's", *Journal of European Public Policy*, Volume 15, Issue 4, June 2008
 - Tallberg J., "Bargaining Power in the European Council", *Journal of Common Market Studies*, Vol. 46, Issue 3, June 2008. Abstract: What grants influence in the European Council? Drawing on general theories of negotiation, this article isolates and illustrates three complementary sources of bargaining power in the European Council: state sources of power, institutional sources of power and individual sources of power. It reports the results of a unique series of elite interviews with European heads of state and

government, foreign ministers and top-level civil servants. Elite testimonies suggest that the state dimension of power is the most fundamental, whereas the institutional and individual dimensions of power play a secondary role and mainly mediate the impact of structural power asymmetries.

- Thomson R., "The Council Presidency in the European Union: Responsibility with Power", Journal of Common Market Studies, Vol. 46, Issue 3, June 2008
- Toje A., "The European Union as a Small Power, or Conceptualizing Europe's Strategic Actorness", Journal of European Integration, Volume 30, Issue 2, May 2008. Abstract: The article disputes the notion that the European Union is unfit to develop a strategic actorness for cultural or structural reasons or that it must change in order to facilitate the development of such a presence. Instead, it posits a counter-intuitive hypothesis: an EU strategic actorness has already emerged and its tenets are not those of a great power — but rather those of a small power. In this article the EU strategic actorness is traced in the Union's history, in its geopolitical setting, in its power resources and in the attitudes of its leaders. The article shows how the twin concepts of 'strategic actorness' and 'small state studies' have much to offer in terms of gaining insight into the foreign policies of the European Union.
- Trenz Hans-Joerg, "Understanding Media Impact on European Integration: Enhancing or Restricting the Scope of Legitimacy of the EU?", Journal of European Integration, Volume 30, Issue 2, May 2008
- Walkenhorst H., "Explaining change in EU education policy", Journal of European Public Policy, Volume 15, Issue 4, June 2008
- Williams C. Colin, "A Critical Evaluation of Public Policy Towards Undeclared Work in the European Union", Journal of European Integration, Volume 30, Issue 2, May 2008
- Zahariadis N., "Ambiguity and choice in European public policy", Journal of European Public Policy, Volume 15, Issue 4, June 2008. Abstract: Amending rational institutionalist accounts of EU policy, I use the multiple streams perspective and examples from several policy sectors to explore the impact of two elements of policy choice: policy windows and the dynamics of coupling. I argue that policy outputs are neither exclusively rational nor solely a function of institutional design; rather they depend heavily on a complex interaction between problems, solutions, and politics during fleeting open windows of opportunity. Policy windows pose limitations to rational policy-making by framing the context within which choice is made, while the notion of coupling stresses the impact of entrepreneurial politics and strategies in EU policy-making. The analysis illuminates the limitations of rationality in explaining policy choice, the role of political power in the absence of institutional hierarchies, and the impact of ideas, institutions, and entrepreneurs in the EU policy process.

Γ. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

- Alho E.O. Kari, "Tax/Benefit Policies and Growth Potential of the EU", ENEPRI Research Reports, 23/5/2008, www.ceps.eu
- Collett Elizabeth, Sitek Karolina, "Making migration work: the role of employers in migrant integration", EPC Working Paper No.30, 22/5/2008, www.epc.eu
- De Grauwe P., "Let's Stop Being Gloomy About Europe", CEPS Working Documents, 19/5/2008, www.ceps.eu

- De Souza Vinhas L., "A Different Country: Russia's Economic Resurgence", CEPS Paperbacks, 7/5/2008, www.ceps.eu
- Düzgit Aydın S., "What is happening in Turkey? Party Closure and Beyond", CEPS Commentaries, 22/5/2008, www.ceps.eu
- Egenhofer C., Noriko F., "Global Sectoral Industry Approaches to Climate Change: The Way Forward", CEPS Task Force Reports, 16/5/2008, www.ceps.eu
- Emerson Michael, "Time to think of a strategic bargain with Russia", CEPS Policy Briefs, 5/5/2008, www.ceps.eu
- Geyer F., "Taking Stock: Databases and Systems of Information Exchange in the Area of Freedom, Security and Justice", CHALLENGE Papers, 6/5/2008, www.ceps.eu
- Hamilton S. D., "The United States: A normative power?", CEPS Working Documents, 15/5/2008, www.ceps.eu
- Iozzo Alfonso, Micossi Stefano, Salvemini Maria Teresa, "A new budget for the European Union?", CEPS Policy Briefs, 6/5/2008, www.ceps.eu
- Karabelias G., "Military Class and Perpetual State Control in Turkey", RSCAS Working Papers, May 2008, www.eui.eu
- Lagendijk J., Wiersma Marinus J., "Travels among Europe's Muslim Neighbours – The Quest for Democracy", CEPS Paperbacks, 16/5/2008, www.ceps.eu
- Muehlbacher Fakhoury T., "Lebanon's Versatile Nationalism", RSCAS Working Papers, May 2008, www.eui.eu
- Olsen P. Johan, "EU Governance: Where do we go from here?", ARENA Working Papers, 16/5/2008, www.arena.uio.no
- Ruding Onno H., "The European Union 2005-2008: Crisis, impasse or renewed progress?", CEPS Commentaries, 16/5/2008, www.ceps.eu
- Trenz Jörg H., "Elements of a sociology of European integration", ARENA Working Papers, 16/5/2008, www.arena.uio.no
- Youngs Richard, "Is European democracy promotion on the wane?", CEPS Working Documents, 9/5/2008, www.ceps.eu

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

- 29/4/2008: Ο εκδοτικός οίκος Ι. Σιδέρης (σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Δημοκρατίας Κ. Καραμανλή) διοργάνωσε παρουσίαση για το βιβλίο του Δημήτρη Καιρίδη με θέμα: «Η Αμερικανική Εξωτερική Πολιτική και η Συντηρητική Αντεπανάσταση». Το βιβλίο παρουσίασαν οι: Θεόδωρος Πάγκαλος (πρώην Υπουργός Εξωτερικών), Κυριάκος Μητσοτάκης (Βουλευτής), Στέφανος Μάνος (πρώην Υπουργός), Κωνσταντίνος Αρβανιτόπουλος (Αναπ. Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου), Χαράλαμπος Παπασωτηρίου (Αναπ. Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου), Κώστας Υφαντής (Αναπλ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών), Αθήνα.
- 6/5/2008: Το Ίδρυμα Fulbright, το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, διοργάνωσαν διάλεξη του καθηγητή R. Levin (Προέδρου του Yale) με θέμα: «Το Πανεπιστήμιο στην Υπηρεσία της Κοινωνίας», Αθήνα.

- **6-8/5/2008:** Το Ίδρυμα Κωνσταντίνος Κ. Μητσοτάκης διοργάνωσε Επιστημονικό Συμπόσιο με θέμα: «**Από τον Ανένδοτο στην Δικτατορία**», Αθήνα, <http://www.ikm.gr/>
- **9-10/5/2008:** Η Ένωση Πολιτών για την Παρέμβαση και η «Κοινωνία Πολιτών» διοργάνωσε Επιστημονικό Συνέδριο με θέμα: «**Κοινωνία πολιτών: Ιστορικότητα, Αντίπαλοι, Προοπτικές**», Αθήνα.
- **15/5/2008:** Η Ένωση Πολιτών για την ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ και η Κίνηση Πολιτών για μια Ανοικτή Κοινωνία διοργάνωσαν συζήτηση με θέμα: «**Κοινωνία, Κράτος, Οικονομία-αναζητώντας μια καινούργια σχέση**», Αθήνα.
- **14/5/2008:** Το ΕΛΙΑΜΕΠ και η Βρετανική Πρεσβεία στην Αθήνα διοργάνωσαν κλειστή συνάντηση-ομιλία του Sir Ian Blair QPM, Αρχηγού της Μητροπολιτικής Αστυνομίας της Αγγλίας, με θέμα «**Η αστυνόμευση σε μια μεταβαλλόμενη κοινωνία**», Αθήνα., www.eliamer.gr.
- **16-17/05/2008:** Το Ινστιτούτο Δημοκρατίας Κ. Καραμανλής διοργάνωσε συνέδριο με θέμα: «**Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Διακυβέρνηση: Συγκλίνουσες Πολιτικές Κουλοτύρες**», Αθήνα.
- **28/05/2008:** Η Ένωση Ακολουθών Τύπου στο πλαίσιο του «Forum Διεθνούς Επικοινωνιακής Πολιτικής» διοργάνωσε Ημερίδα με θέμα: «**Η Επικοινωνία της Ελλάδας στη Νοτιοανατολική Ευρώπη - Πραγματικότητα & Προοπτικές**», Αθήνα. Η Ημερίδα είχε τις εξής ενότητες: 1. Οι ιστορικές και πολιτικές προϋποθέσεις της βαλκανικής πραγματικότητας, 2. Η οικονομική διάσταση της ελληνικής παρουσίας στη περιοχή και 3. Οι ελληνικές δράσεις στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, και η επικοινωνιακή τους διάσταση, www.icp-forum.gr.
- **28/05/2008:** Το Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ) και η Ένωση Πολιτών για την Παρέμβαση και η Κίνηση Πολιτών για μια Ανοικτή Κοινωνία διοργάνωσαν διάλεξη του Καθηγητού Νικηφόρου Διαμαντούρου, Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή με θέμα «**Τα δικαιώματα των πολιτών στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Ο ρόλος των Συνηγόρων του Πολίτη**», Αθήνα, www.eliamer.gr.
- **19/6/2008:** Το Ίδρυμα Κόκκαλη διοργανώνει διάλεξη με θέμα «**Ηγεσία και αμερικανική εξωτερική πολιτική**», με ομιλητή τον Dr. Joseph Nye, (Καθηγητή στη Σχολή Κένεντι, Πανεπιστημίου του Χάρβαρντ), Αθήνα.
- **3-5/7/2008:** Το Ινστιτούτο Διεθνών Σχέσεων διοργανώνει συνέδριο με θέμα «**The Integration of Western Balkans into the Euroatlantic Structures**», Ύδρα. Πληροφορίες: http://www.idis.gr/GR/index_gr.htm

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΕΕΕΠ

1. ΕΚΔΟΣΕΙΣ

- Δούση, Εμμανουέλα, Η κοινοτική περιβάλλοντος και η επίδρασή της στην περίπτωση της Ελλάδας, Παπαζήσης, Αθήνα 2002
- Ανδρέου, Γιώργος, Συνοχή και διαρθρωτική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Παπαζήσης, Αθήνα 2002
- Μπότσιου, Κων/να, Μεταξύ NATO και ΕΟΚ. Η Ευρώπη σε αναζήτηση μιας αμυντικής και πολιτικής ένωσης, 1949-1957, Παπαζήσης, Αθήνα 2002,
- Κουτσιαράς, Νίκος, Η Λήψη Αποφάσεων σε μια Οικονομική Ένωση. Υποδείξεις με αφετηρία τη σύγχρονη οικονομική θεωρία της πολιτικής, Παπαζήσης, Αθήνα 2003.
- Κουτσιαράς, Αθανάσιος, "www.ΠολιτικόΙσλάμ.online.tr" Η ηλεκτρονική παρουσία του Τούρκικου πολιτικού Ισλάμ στο διαδίκτυο, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- Κουτσιαράς, Νίκος, Ποιος ελπίζει ή φοβάται τις Βρυξέλλες; Η ρυθμιστική παρέμβαση της Ε.Ε. στις αγορές εργασίας, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- Διαμαντίκος, Κωσταντίνος, Θεωρία και πρακτική της αξιολόγησης Προγραμμάτων, δράσεων και πολιτικών, Παπαζήσης, Αθήνα 2007.
- Καζάκος, Πάνος, Αναθεώρηση του συντάγματος και Οικονομία. Δοκίμιο οικονομικής ανάλυσης των συνταγματικών θεσμών, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2007.
- Καζάκος, Πάνος, Στη Μέση του Δρόμου; Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας, Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις, Αθήνα 2005.
- Koutsiaras, Nikos, Understanding Economic and Monetary Union, Institute of European Integration and Policy, Metamesonykties Ekdoseis, Athens 2005.
- Διαμαντίκος, Κων/νος - Τριαντόπουλος, Χρήστος, Το Διαδίκτυο στην υπηρεσία της έρευνας, Εκδόσεις Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2006.

2. ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α. Μέλη ΔΕΠ και Συνεργάτες από άλλα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα

- Καζάκος, Πάνος, "Στη Μέση του Δρόμου; Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας", 2005 στο ecep.pspa.uoa.gr/Met.Ekd.pdf
- Κουτσιαράς, Νίκος, "Η στρατηγική της Λισαβόνας και η έκθεση Kok: Μεταξύ οικονομικής σκοπιμότητας και πολιτικής ορθότητας", WP. A02/05, 2005 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-A0205
- Καζάκος, Πάνος, "Ανταγωνιστικότητα, Ανάπτυξη και Απασχόληση. Εθνικές δυνατότητες και προτεραιότητες.", WP. A03/04, 2004 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-A0304
- Λάβδας, Κώστας - Χρυσόχδου, Δημήτρης, Νέες κατευθύνσεις στη μελέτη της ευρωπαϊκής πολιτείας, WP. A02/06 (2006) στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-A0206
- Διαμαντόπουλος, Χρήστος, "Διοικητικές αντιλήψεις και Διοικητικά συστήματα: Αγγλοαμερικάνικη και ευρωπαϊκή παράδοση". WP. A01/06, 2006 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-A0106
- Τζιφάκης, Νικόλαος - Φακιολάς, Ευστάθιος Τ. "Οι επιχειρήσεις ειρήνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα Δυτικά Βαλκάνια", WP. A02/04, 2004 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-A0202
- Kazakos, Panos, *After the Constitutional Debacle: What way ahead for the Union?*, IEIP-EKEM (Conf.) 10, στο [ecep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)10.pdf](http://ecep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)10.pdf)
- Kazakos, Panos, *Scenarios for the future of Europe*, WP. A01/05, 2005 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-A0105
- Koutsiaras, Nikos - Andreou, George, *Small can be beautiful: The EU budget - and the financial perspectives for 2007-2013*, WP. A01/04, 2004 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-A0104
- Kazakos, Panos, *Europeanisation, Public Goals and Group Interests: Convergence Policy in Greece, 1990-2003* στο ecep.pspa.uoa.gr/WEP.pdf
- Ananiadis, Blanca, "From Lisbon to Lisbon: Narratives of Social Europe". UACES 37th Annual Conference and 12th Research Conference, WP. A02/07, 2007 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-A0207
- Diamantopoulos, Christos, "Thoughts on logical positivism, simon's decision theory and the aristotelian teleology", WP. A01/07, 2007 στο ecep.pspa.uoa.gr/WP-A0107
- Kaczynski, Piotr Maciej, "Polish Dilemmas on the New European Union Treaty", Institute of Public Affairs (Warsaw) στο ecep.pspa.uoa.gr/IPA.pdf
- Taylor, Paul, *The State of European Integration: a view on the present and future perspective*, IEIP-EKEM (Conf.) 01 στο [ecep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)01](http://ecep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)01)
- Manitakis, Antonis, *The impasses in constitutionalising the EU and the perspective of moving from the shared sovereignty of states to "condominium" of peoples*, IEIP-EKEM (Conf.) 02 στο [ecep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)02](http://ecep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)02)
- Trechsel, Alexander, *The Swiss model: a bonanza for EU studies*, IEIP-EKEM (Conf.) 03, [ecep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)03](http://ecep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)03)
- Papadopoulos, Lina, *Lost in "translation" or, how political visions IEIP-EKEM (Conf.) 04: regarding the future of Europe are "translated" into constitutional arrangements*
- Kassimatis, George, *Common cultural roots - The cornerstone of the European Union* IEIP-EKEM (Conf.) 05, στο [ecep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)05.pdf](http://ecep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)05.pdf)

- **Pagoulatos, George**, *Deepening vs Widening: Revisiting the dilemma*, IEIP-EKEM (Conf.) 06_στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 06.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 06.pdf)
- **Castiglione, Dario**, *Notes on "The role of political identity in European integration"*, IEIP-EKEM (Conf.) 07 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 08.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 08.pdf)
- **Bellamy, Richard**, *New modes of democracy: Can there be EU Democracy without parties or political representation?* IEIP-EKEM (Conf.) 08 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 08](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 08)
- **Attina, Fulvio**, *Building the Union: an evolutionist interpretation*, IEIP-EKEM (Conf.) 09 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 09.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 09.pdf)

Β. Ερευνήτες και Επιστημονικοί Συνεργάτες Ε.Ε.ΕΠ

- **Σκάλκος, Δημήτρης**, *"Από τον Ρεπουμπλικανικό Φιλελευθερισμό στη Δημοκρατία των Ελευθεριών: Μια προσέγγιση ανα-σημασιοδότησης της "φιλελεύθερης σοσιαλδημοκρατίας"*, WP. B02/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0207
- **Παπούλιας, Ευάγγελος**, *Διεθνές και Ευρωπαϊκό πλαίσιο της εθνικής πολιτικής μουσείων. Περιπτωσιολογική μελέτη Αρκαδίας*, WP. B01/07, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0107
- **Διαμαντίκος, Κωνσταντίνος**, *Θεωρία και μέθοδοι αξιολόγησης κοινωνικό - οικονομικών παρεμβάσεων*, WP. B05/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0506
- **Ματσουκά, Κλεοπάτρα**, *Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Προβλήματα, Προοπτικές, Προκλήσεις*, WP. B04/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0406
- **Μπουρίκος, Δημήτρης**, *Ζητήματα κοινωνικοασφαλιστικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα, Επισημάνσεις και προτεινόμενη βιβλιογραφία*, WP. B03/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0306
- **Διαμαντίκος, Κωνσταντίνος - Λαμπρίδης, Παναγιώτης**, *"Η Αναζήτηση της Ειρήνης στο Αιγαίο: Μια Συνολική Αποτίμηση της Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης και Ασφάλειας στις Ελληνοτουρκικές Σχέσεις"*, WP. B08/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0804
- **Μανούζας, Ζήσης**, *"Μείωση των ωρών εργασίας: Είναι αποτελεσματικό μέτρο για την αύξηση της απασχόλησης;"*, WP. B07/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0704
- **Σοφού, Στεργιούλα**, *"Η Αναπτυξιακή Βοήθεια ως μέσο της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Περίπτωση των Δυτικών Βαλκανίων"*, WP. B06/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0604
- **Τραντίδης, Αρης**, *"Οικονομικές προεκτάσεις της περιφερειακής ολοκλήρωσης στα Βαλκάνια"*, WP. B05/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0504
- **Petrelli, Marina - Vallianatou, Anna**, *The medium-small and big member states: willing enough to draw common positions during the European Convention and IGC debate on CFSP and ESDP?*, WP. B02/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0206
- **Kotsiaros, Athanasios**, *The change of the Greek foreign policy strategy towards Turkey: the Greek official political discourse*, WP. B01/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0106
- **Triantidis, Aris**, *Interests, Ideas and Norms: The Strategy of 'Symbiosis' in the European Neighbourhood Policy*, WP. B03/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0305
- **Choros, Panagiotis**, *Political Conditionality in the European Neighbourhood Policy: The Case of the Southern Mediterranean* WP. B02/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0205
- **Vallianatou, Anna**, *The Iraq crisis: did the fourth EU-Greek Presidency follow a problem solving approach?*, WP. B01/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0105
- **Triantafyllou, Martha**, *Forecasting conflicts with the use of event data: The Greek-Turkish case of Imia*, WP. B04/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0404
- **Frangakis, Nikos - Papayannidis, A.D. - Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos**, *FORNET CFSP Annual Report 2004-Greece*, WP. B03/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0304
- **Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos**, *The Greek Contribution to CFSP and Civilian Crisis Management*, WP. B02/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0204
- **Andreou, George**, *Regional Policy in Greece Sectoral Case Study The Operational Programme "Competitiveness"*, WP. B01/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0104

Κείμενα εργασίας Μονάδα Τουρκίας

- **Τσαπακίδης, Χρήστος**, *«Οι Ρωσοτουρκικές Σχέσεις στη Μεταψυχροπολεμική Εποχή: Επαναπροσδιορισμός και Νέες Τάσεις»*, RUT-WP04/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP04.07.pdf>
- **Kotsiaros, Athanasios**, *"Turkish National Elections 2007: Choosing between democracy and authoritarianism"*, RUT-WP03/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP03.07.pdf>
- **Κοτσιαράς, Αθανάσιος (επ.)**, *«Η Ευρωπαϊκή Κοινή Γνώμη και η Τουρκία: Διαπραγμάτευση ενάντια στη θέληση των ευρωπαίων πολιτών;»* RUT-WP02/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP02.07.pdf>
- **Τριαντόπουλος, Χρήστος**, *«Τουρκική οικονομία: Το τρένο του 2006 θα εκτροχιαστεί το 2007;»*, (2007) RUT-WP01/07 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP01.07.pdf>